

IES A Basella

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Departamento de Latín

Curso 2022-2023

ÍNDICE

I.- INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....	4
II.- GREGO II.....	5
1.- Contribución ao desenvolvemento das competencias clave. relación dos estándares de aprendizaxe que forman parte dos perfís competenciais.....	5
2.- Obxectivos.....	9
3.- Temporalización dos estándares de aprendizaxe e criterios de avaliación.....	11
4.- Grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe.....	19
5.- Procedementos e instrumentos de avaliación.....	27
6.- Concrecións metodolóxicas.....	27
7.- Material e recursos didácticos.....	28
8.- Criterios de avaliación e calificación.....	29
9.- Acreditación de coñecementos previos.....	30
10.- Medidas de atención á diversidade.....	30
11.- Concreción dos elementos transversais.....	31
III.- LATÍN II.....	32
1.- Contribución ao desenvolvemento das competencias clave. relación dos estándares de aprendizaxe que forman parte dos perfís competenciais.....	32
2.- Obxectivos.....	36
3.- Temporalización dos estándares de aprendizaxe e criterios de avaliación.....	37
4.- Grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe.....	46
5.- Procedementos e instrumentos de avaliación.....	55
6.- Concrecións metodolóxicas.....	55
7.- Material e recursos didácticos.....	56
8.- Criterios de avaliación e calificación.....	57
9.- Acreditación de coñecementos previos.....	58
10.- Medidas de atención á diversidade.....	58
11.- Concreción dos elementos transversais.....	59
IV.- LATÍN 4º E.S.O.....	60
1.- Contribución ao desenvolvemento das competencias clave. relación dos estándares de aprendizaxe que forman parte dos perfís competenciais.....	60
2.- Obxectivos.....	64
3.- Temporalización dos estándares de aprendizaxe e criterios de avaliación.....	65
4.- Grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe.....	85
5.- Procedementos e instrumentos de avaliación.....	93
6.- Concrecións metodolóxicas.....	93
7.- Material e recursos didácticos.....	94
8.- Criterios de avaliación e calificación.....	94
9.- Deseño da avaliación inicial.....	95
10.- Medidas de atención á diversidade.....	95
11.- Concreción dos elementos transversais.....	96
V.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	97
VI.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.....	98

VII.- EDUCACIÓN EN VALORES.....	100
<u>VIII.- INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.....</u>	<u>101</u>
<u>IX.- PROCEDEMENTOS PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN.....</u>	<u>102</u>
<u>XI.- ACTIVIDADE LECTIVA SEMIPRESENCIAL E NON PRESENCIAL.....</u>	<u>103</u>

I.- INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

Xefe de Departamento: Carlos Sanz Velázquez

Horas lectivas do Departamento:

- 11 de Latín (1 grupo de Latín en 4º ESO, 1 grupo de Latín I en 1º de Bacharelato e 1 grupo de Latín II en 2º de Bacharelato)
 - 3 de Cultura Clásica (1 grupo en 3º ESO).
 - Dado que non hai profesor de grego, o Departamento asume as 8 horas de grego (4 horas 1º BAc. e 4 horas 2º BAc.).
- O total de horas do Departamento é de 22.

Membros do Departamento e grupos que imparten:

- Carlos Sanz Velázquez: Latín I, Latín II e Grego II

As horas de Cultura Clásica e Latín de 4º as impartirá un membro do Departamento de Lingua e Literatura Castelá.

Libros de texto utilizados:

- ESO: Edixgal
- BACHARELATO: cadernillos elaborados polo Departamento

O centro: O IES A Basella está enclavado na zona portuaria de Vilanova de Arousa, nunha zona de recheo gañada ao mar. Ten unha antigüidade de uns 25 anos, e as instalacións conservanse en boas condicións, en xeral, aínda que se bota en falta algún espazo máis adicado a aulas de clase, dado que dende fai anos hai que utilizar os Departamentos como aulas para grupos pequenos, desdobres, etc.

No que respecta ao Departamento de Latín, o material do que dispón é, en principio, suficiente, aínda que sería moi necesario dispor dun canón de proxección que servira para ilustrar determinados temas, sobre todo os de cultura e civilización.

O centro recibe alumnos para cursar bacharelato do outro IES de Vilanova (Faro das Lúas) e do IES da Illa de Arousa. Non se perciben diferencias apreciables na base académica dos alumnos procedentes dos distintos centros e por esa razón os grupos son o suficientemente homoxéneos como para non ter que adoptar medidas académicas especiais.

II.- GREGO II

1.- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE. RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS

1.1. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Competencia en comunicación lingüística

A competencia en comunicación lingüística debemos vincularla coa práctica social da comunicación, sexa oral ou escrita. Ao desenvolvemento da mesma, a materia de Grego contribúe de forma especial e significativa desde moitos e diferentes contidos e actividades, de modo que os alumnos que cursaron a materia adquiren unha especial preparación para afrontar con éxito situacións de comunicación oral ou escrita, todo iso desde unha mellora evidente da comprensión formal do acto comunicativo nas súas diferentes modalidades e dunha especial preparación para a motivación e a creación de distintos tipos de mensaxes. A nosa materia achega ao desenvolvemento desta competencia, entre outras contribucións:

- Acceso a textos literarios traducidos como fonte de aprendizaxe e goce.
- Comprensión do compoñente lingüístico da propia lingua e de linguas estranxeiras.
- Comprensión e expresión correcta de textos diversos que permiten unha mellor interacción social.
- Contextualización do acto comunicativo nas súas diferentes modalidades.
- Desenvolvemento de distintos rexistros lingüísticos e a súa correcta aplicación.
- Desenvolvemento da capacidade crítica ante a mensaxe e o seu contido.
- Facilitade para a aprendizaxe de linguas estranxeiras e a comunicación oral e escrita nas mesmas.
- Fomento da capacidade creativa lingüística.
- Mellora na comprensión e emisión de mensaxes orais e escritas.
- Mellora na motivación da aprendizaxe a partir da mellora na comprensión e expresión lingüística.
- Preparación para un mellor acceso a diferentes culturas e, en consecuencia, a unha mellor comprensión da diversidade cultural do mundo actual.
- Preparación para un mellor acceso ao coñecemento mediante a lectura de textos orixinais.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

A contribución da materia de Grego a esta competencia céntrase en especial en desenvolver aspectos esenciais da formación dos alumnos, como son:

- Desenvolvemento da capacidade crítica e análise razoada de problemas e situacións.
- Capacidade de aplicar o razoamento matemático e as súas ferramentas para describir e interpretar fenómenos, feitos e situacións en distintos contextos.
- Desenvolvemento de destrezas para a emisión de xuízos razoables e argumentados fundados nos datos que se manexan.
- Fomento de valores relacionados co rigor argumental, a veracidade e a responsabilidade dos xuízos e as conclusións emitidos.
- Desenvolvemento de aspectos de cuantificación de obxectos, relacións e situacións.
- Análise de espazo e forma mediante a interpretación de patróns, elaboración e lectura de mapas, interpretación de obxectos, etc.
- Interpretación de relacións temporais de obxectos e circunstancias.
- Desenvolvemento do pensamento científico mediante a aplicación de métodos propios da disciplina.
- Promoción da investigación científica e achegamento aos métodos que lle son propios.

- Desenvolvemento de xuízos críticos sobre o desenvolvemento científico e tecnolóxico ao longo da historia.
- Fomento de destrezas no uso das tecnoloxías.
- Capacidade de transmisión adecuada dos coñecementos mediante o uso correcto da linguaxe propia da materia.

Competencia dixital

Na materia de Grego que se imparte no momento actual, a contribución á competencia dixital é inherente á aprendizaxe da mesma, por canto o emprego das tecnoloxías dixitais convértese nun instrumento imprescindible no proceso de ensino-aprendizaxe da materia. Todo iso coa premisa da súa utilización creativa e crítica. Desta forma, a utilización das tecnoloxías dixitais na materia tradúcese nunha contribución clara ao desenvolvemento desta competencia:

- Coñecemento e emprego das principais aplicacións informáticas relacionadas co acceso á información, a súa elaboración e emprego para a comunicación, así como a creación de contidos.
- Fomento do traballo colaborativo.
- Localización de información mediante motores de procura.
- Análise e interpretación crítica da información obtida mediante as tecnoloxías dixitais.
- Capacidade de transformación da información obtida de fontes dixitais e o seu almacenamento en formatos correctos.
- Creación de contidos en distintos formatos (imaxe, texto, audio, etc.).
- Acceso e contribución ao coñecemento de dominio (wiki).
- Presentación de contidos en formatos dixitais e correcta elección da aplicación máis adecuada en función do contido e o receptor da mensaxe.

Aprender a aprender

A materia de Grego debe contribuír de forma especial ao desenvolvemento desta competencia, potenciando nos alumnos a capacidade de iniciar, organizar e manterse na aprendizaxe; e iso conséguese motivando ao alumno na curiosidade pola materia, de modo que el mesmo senta protagonista da súa aprendizaxe:

- Motivación por aprender.
- Organización e xestión da propia aprendizaxe.
- Coñecemento e autonomía no propio proceso de aprendizaxe.
- Xestión de tarefas: estratexias de planificación, elaboración, supervisión e resultados.
- Capacidade de aprendizaxe en grupo.

Competencias sociais e cívicas

O traballo e o coñecemento da propia evolución da sociedade grega antiga supoñen unha contribución excelente ao desenvolvemento das competencias sociais e cívicas, máxime nunha sociedade como a actual, tan dinámica e complexa. E iso é así dada a diversidade de situacións e relacións que o estudo da sociedade e a historia de Grecia ofrece ao alumno. Desta forma, ese estudo e coñecemento contribuirá ao desenvolvemento desta competencia do seguinte modo:

- Capacidade para interpretar situacións e fenómenos sociais.
- Desenvolvemento de actitudes de respecto nas relacións sociais desde o coñecemento da súa diversidade histórica.
- Análise de situacións para a resolución de conflitos.
- Afianzamento de valores democráticos e de participación na sociedade.
- Contribución á mellora das institucións desde o coñecemento da súa historia.
- Conciencia de participación na sociedade actual desde o coñecemento da historia da organización do traballo e das relacións laborais.
- Desenvolvemento de actitudes pola igualdade e a non discriminación entre homes e mulleres e entre diferentes grupos étnicos ou culturais, desde o estudo da súa evolución histórica.
- Comprensión da realidade socioeconómica e de identidade cultural das sociedades actuais desde unha perspectiva histórica e cultural.

- Aprendizaxe crítica de conceptos como cidadanía, Estado, democracia, xustiza e igualdade.
- Respecto reflexivo e crítico ante as diferenzas existentes entre diferentes sistemas de valores.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Habemos de ter en conta que esta competencia implica basicamente a capacidade que ten o alumno para transformas as súas ideas en actos. Ao desenvolvemento do proceso que implica esa transformación contribúe a materia de Grego mediante:

- Capacidade para pensar de forma creativa.
- Recoñecemento de actitudes emprendedoras en personaxes históricos.
- Fortalezas e debilidades de diferentes feitos históricos estudados (xestión de recursos, funcionamento de grupos humanos, valores, etc.).
- Capacidade de análise, planificación, organización e xestión de tarefas.
- Comunicación e presentación de proxectos.
- Capacidade de traballo individual e en grupo.
- Capacidade de autoevaluación.
- Desenvolvemento do criterio propio e autonomía na xestión da aprendizaxe para alcanzar os obxectivos planificados polo alumno.

Conciencia e expresións culturais

O coñecemento e o achegamento á sociedade, á cultura, á literatura, á mitoloxía e á arte grega antiga contribúen de maneira especial ao desenvolvemento desta competencia:

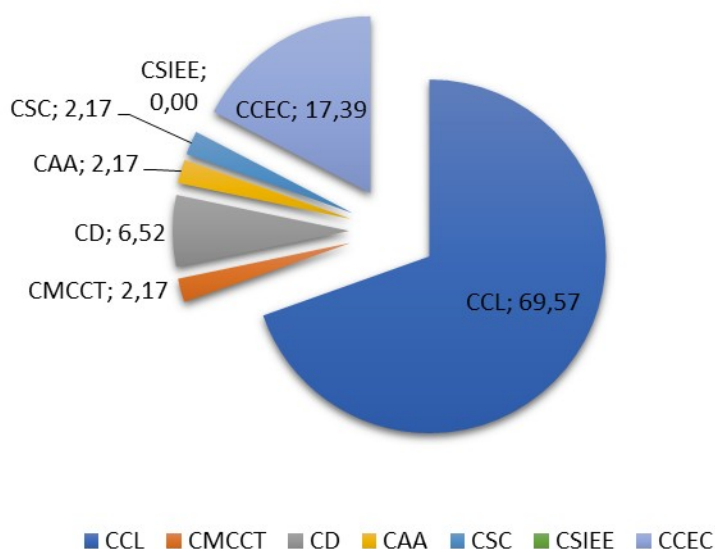
- Coñecemento do legado cultural e artístico da Grecia antiga.
- Aprecio e valoración crítica das diferentes manifestacións culturais e artísticas.
- Análise do legado cultural e artístico da Grecia antiga como fundamento de cultura occidental.
- Contribución á capacidade de comprensión e expresión artística do alumno.
- Desenvolvemento do interese polas manifestacións culturais e artísticas.
- Coñecemento de autores, obras, xéneros e estilos das diversas manifestacións artísticas gregas e o seu influxo nas manifestacións culturais e artísticas ao longo da historia ata a cultura e a arte contemporáneo.
- Desenvolvemento de valores relativos á conservación do patrimonio e aprecio pola herdanza cultural e artística.

1.2. RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS

Competencias	Estándares de aprendizaxe
CCL	GR2B1.1.1. GR2B1.2.1. GR2B1.3.1. GR2B2.1.1. GR2B2.2.1. GR2B2.2.1. GR2B2.4.1. GR2B2.5.1. GR2B3.1.1. GR2B3.2.1. GR2B3.3.1. GR2B3.4.1. GR2B3.5.1. GR2B3.6.1. GR2B3.6.2. GR2B3.7.1. GR2B3.7.2. GR2B4.1.1. GR2B4.2.2. GR2B4.3.1. GR2B5.1.1. GR2B5.2.1. GR2B5.3.1. GR2B5.5.1. GR2B6.1.1. GR2B6.2.1. GR2B6.3.1. GR2B6.3.2. GR2B6.4.1. GR2B6.5.1. GR2B6.6.1. GR2B6.6.2.
CMCCT	GR2B4.2.1.
CD	GR2B1.1.1. GR2B4.5.1. GR2B5.2.1.
CAA	GR2B1.2.1.
CSC	GR2B5.4.1.
CSIEE	
CCEC	GR2B1.1.1. GR2B4.1.1. GR2B4.2.1. GR2B4.3.1. GR2B4.4.1. GR2B4.5.1. GR2B5.3.1. GR2B5.4.1.

Competencias	Nº estándares	Porcentaxe
CCL	32	69,57
CMCCT	1	2,17
CD	3	6,52
CAA	1	2,17
CSC	1	2,17
CSIEE	0	0,00
CCEC	8	17,39
TOTAL	46	100,00

Perfil competencial Grego 2º Bacharelato

2.- OBXECTIVOS

OBXECTIVOS XERAIS DO BACHARELATO

O Bacharelato contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución Española así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa.
- b) Consolidar unha madurez persoal e social que lles permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Prever e resolver pacíficamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar críticamente as desigualdades existentes e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas con discapacidade.
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe, e como medio de desenvolvemento persoal.
- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como escrita, a lingua castelá e, no seu caso, a lingua cooficial da súa comunidade autónoma.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e a comunicación.
- h) Coñecer e valorar críticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de forma solidaria no desenvolvemento e a mellora da súa contorna social.
- I) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- J) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e a tecnoloxía no cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente.
- k) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- L) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- m) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- n) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

OBXECTIVOS XERAIS PARA A MATERIA DE GREGO

A materia de Grego concíbese nos dous cursos de Bacharelato como unha introdución xeral á lingua grega antiga a fin de permitir ao alumnado acceder directamente a algúns dos textos orixinais máis importantes da tradición literaria helénica, a través dos cales chegou ata nós unha boa parte do denominado legado clásico. A lingua será o vehículo privilexiado de acceso aos contidos culturais, literarios, relixiosos, históricos, etc., polo que na súa aprendizaxe considerárase prioritaria non só a morfoloxía, senón a formación e derivación de palabras, a sintaxe e o léxico. O estudo da lingua grega e os seus textos permitirá, ademais, iniciarse nun coñecemento directo do

pensamento e a cultura grega antiga, que constitúen a base da civilización occidental. Non se trata, pois, soamente de que o alumnado aprenda grego, senón de que sexa así máis consciente das raíces históricas da súa propia lingua e cultura.

a) Coñecer os aspectos fundamentais do mundo grego (históricos, culturais, relixiosos, políticos, filosóficos, científicos, etc.) e identificar as principais achegas culturais de Grecia, con especial atención á literatura, e recoñecer os elementos desa herdanza que permanecen no mundo e a cultura actual e consideralos como unha das claves para a interpretación de leste.

b) Recoñecer os principais valores establecidos pola sociedade grega que se converteron en patrimonio universal, servíndose para iso do comentario de textos gregos seleccionados.

c) Introducirse no coñecemento técnico dos diversos xéneros literarios como creación do mundo grego, apreciar os valores que cada un deles transmite e o seu influxo e pervivencia na literatura universal.

d) Identificar a orixe grega do acervo léxico das linguas faladas polo alumnado, o seu influxo na creación dos distintos campos semánticos de diversas disciplinas, así como os principais procedementos de composición e derivación do grego e a súa pervivencia nas linguas modernas.

e) Coñecer e utilizar os fundamentos morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua grega e iniciarse na interpretación e tradución de textos de complexidade progresiva, co obxecto de favorecer estratexias de razoamento deductivo, contraste de hipótese e resolución de problemas de índole lingüística.

F) Adestrarse en técnicas sinxelas de análise filolóxica mediante a reflexión sobre as unidades lingüísticas e as estruturas gramaticales das distintas linguas.

g) Analizar e interpretar textos diversos, traducidos e orixinais, mediante unha lectura comprensiva, distinguindo os xéneros literarios, as súas características esenciais e evolución, e analizando a estrutura lingüística, o pensamento e a ideoloxía que neles reflíctese, cunha actitude crítica ante o mundo grego e o mundo actual.

h) Utilizar e investigar de forma crítica en documentos e fontes variadas de información, co fin de desenvolver técnicas de traballo intelectual que lles permitan profundar de forma individual no coñecemento da lingua e cultura estudadas.

I) Desenvolver o sentimento de pertenza á unidade cultural que é Europa, en cuxa base está o mundo grecolatino, con actitudes de tolerancia e respecto cara aos seus distintos pobos e os doutras zonas do mundo.

3.- TEMPORALIZACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

UNIDADE 1
SESIÓNS: 16 (1ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- d - e - f	- B2.1. Substantivos con tema en vocal e diptongo. Os adxectivos πολύς e μέγας	- B2.1. Identificar, analizar, declinar e traducir formas dos substantivos e adxectivos estudados	- GR2B2.1.1. Recoñece con seguridade e axudándose co dicionario formas dos substantivos con tema en vocal e diptongo e dos adxectivos πολύς e μέγας, declínaas e tradúceas.	- CCL
- d - e - f	- B2.3. Análise morfolóxica.	- B2.5. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto grego.	- GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.	- CCL
- d - e	- B3.1. O dativo posesivo.	- B3.1. Recoñecer o valor do dativo posesivo.	- GR2B3.1.1. Recoñece o valor do dativo posesivo en frases ou textos concretos.	- CCL
- d - e - f - i	- B3.5. Análise, tradución e interpretación de textos.	- B3.7. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas da lingua grega en interpretación e tradución de textos clásicos.	- GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	- CCL
			- GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	- CCL
- d - e - f - n	- B5.1. Tradución e interpretación de textos gregos.	- B5.1. Coñecer, identificar e relacionar os elementos morfolóxicos da lingua grega en interpretación e tradución de textos gregos.	- GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	- CCL
- d - e - g	- B5.2. Uso do dicionario.	- B5.2. Utilizar o dicionario e procurar o termo máis apropiado na lingua propia para a tradución do texto.	- GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto.	- CCL - CD
- d - e - f	- B5.3. Comentario e análise de textos de grego clásico orixinais en prosa.	- B5.3. Realizar a tradución, a interpretación e o comentario lingüístico, literario e histórico de textos de grego clásico.	- GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.	- CCL - CCEC
- a - d - e - h	- B5.4. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	- CSC - CCEC
- d - n	- B5.5. Identificación das características formais dos textos.	- B5.5. Identificar as características formais dos textos.	- GR2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	- CCL

UNIDADE 2
SESIÓNS: 16 (1ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- d - e - f	- B2.2. Flexión verbal: os infinitivos activos.	- B2.2. Identificar e traducir os infinitivos activos.	- GR2B2.2.1. Recoñece con seguridade e axudándose do dicionario os infinitivos activos e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	- CCL
- d - e - f	- B2.3. Análise morfolóxica.	- B2.5. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto grego.	- GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.	- CCL
- d - e - f	- B3.4. Oración composta. Formas de subordinación. infinitivos activos: a proposición de infinitivo.	- B3.6. Coñecer as funcións do infinitivo na voz activa.	- GR2B3.6.1. Identifica os infinitivos na voz activa en frases e textos, tradúceos correctamente e explica as súas funcións.	- CCL
			- GR2B3.6.2. Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo na voz activa, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	- CCL
- d - e - f - i	- B3.5. Análise, tradución e interpretación de textos.	- B3.7. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas da lingua grega en interpretación e tradución de textos de textos clásicos.	- GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	- CCL
			- GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	- CCL
- d - e - n	- B5.1. Tradución e interpretación de textos gregos.	- B5.1. Coñecer, identificar e relacionar os elementos morfolóxicos en interpretación e tradución de textos gregos.	- GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	- CCL
- d - e - g	- B5.2. Uso do dicionario.	- B5.2. Utilizar o dicionario e procurar o termo máis apropiado na lingua propia para a tradución do texto.	- GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto e do estilo empregado polo/a autor/a.	- CCL - CD
- d - e - f	- B5.3. Comentario e análise filolóxica de textos de grego clásico en prosa.	- B5.3. Realizar a tradución, a interpretación e o comentario lingüístico, literario e histórico de textos de grego clásico.	- GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.	- CCL - CCEC
- a - d - e - h	- B5.4. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos.	- B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	- CSC - CCEC
- d - n	- B5.5. Identificación das características formais dos textos.	- B5.5. Identificar as características formais dos textos.	- GR2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	- CCL

UNIDADE 3
SESIÓNS: 12 (1ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- d - e - h - i - n	- B4.1. Xenofonte e a guerra do Peloponeso	- B4.5. Coñecer as características xerais da obra de Xenofonte: a súa clasificación e o contido de cada unha delas	- GR2B4.5.1. Describe as características esenciais da obra de Xenofonte segundo o xénero literario ao que pertencen, explicando as características diferenciadoras de cada un deles.	- CCL - CCEC
			- GR2B4.5.2. Describe pormenorizadamente as fases da guerra do Peloponeso según o exposto polos historiadores Tucídides e Xenofonte, sendo capaz de valorar a calidade literaria das aportacións de uno e outro.	- CCL - CCEC
- d - e - f	- B6.1. Helenismos máis frecuentes do léxico especializado e común.	- B6.1. Recoñecer os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e remontalos aos étimos gregos orixinais.	- GR2B6.1.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e explica o seu significado a partir dos étimos gregos orixinais.	- CCL
		- B6.2. Identificar a etimoloxía e coñecer o significado das palabras de orixe grega da lingua propia.	- GR2B6.2.1. Deduce e explica o significado de palabras da propia lingua ou de outras, obxecto de estudo, a partir dos étimos gregos dos que proceden.	- CCL
- d - e - f - n	- B6.2. Ampliación de vocabulario básico grego: linguaxe literaria e filosófica.	- B6.3. Coñecer, identificar e traducir o léxico grego.	- GR2B6.3.1. Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego e en castelán.	- CCL
			- GR2B6.3.2. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto ou de palabras da súa lingua ou doutras que coñeza.	- CCL
		- B6.4. Relacionar palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	- GR2B6.4.1. Comprende e explica a relación entre termos pertencentes á mesma familia etimolóxica ou semántica.	- CCL
- d - e - f	- B6.3. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua.	- B6.5. Recoñecer a etimoloxía e evolución das palabras da propia lingua.	- GR2B6.5.1. Recoñece e distingue cultismos, termos patrimoniais e neoloxismos a partir do étimo grego, e explica as evolucións que se producen nun caso e en outro.	- CCL
- d - e - f	- B6.4. Descomposición de palabras nos seus formantes.	- B6.6. Recoñecer e identificar os elementos léxicos e os procedementos de formación do léxico grego, a derivación e a composición, para entender mellor os procedementos de formación de palabras nas linguas actuais.	- GR2B6.6.1. Descompón palabras tomadas tanto do grego antigo como da lingua propia nos seus formantes, e explica o seu significado.	- CCL
			- GR2B6.6.2. Sabe descompor unha palabra nos seus formantes e coñecer o seu significado en grego, para aumentar o caudal léxico e o coñecemento da lingua propia.	- CCL

UNIDADE 4
SESIÓNS: 16 (2ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- d - e - f	- B2.1. A morfoloxía dos participios activos.	- B2.1. Identificar, analizar, traducir e efectuar a retroversión de participios activos.	- GR2B2.1.1. Recoñece con seguridade e axudándose co dicionario os participios activos, declínoos e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	- CCL
- d - e - f	- B2.3. Análise morfolóxica.	- B2.5. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto grego.	- GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando correctamente coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.	- CCL
- d - e - f	- B3.4. Oración composta. Formas de subordinación. A sintaxe dos participios activos.	- B3.6. Coñecer as funcións dos participios na voz activa.	- GR2B3.6.1. Identifica os participios activos en frases e textos, tradúceos correctamente e explica as súas funcións.	- CCL
			- GR2B3.6.2. Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio na voz activa, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	- CCL
- d - e - f - i	- B3.5. Análise, tradución e interpretación de textos.	- B3.7. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas da lingua grega en interpretación e tradución de textos de textos clásicos.	- GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	- CCL
			- GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	- CCL
			- GR2B4.2.2. Distingue o xénero literario ao que pertence un texto, as súas características e a súa estrutura.	- CCL
- d - e - f - n	- B5.1. Tradución e interpretación de textos gregos.	- B5.1. Coñecer, identificar e relacionar os elementos morfolóxicos da lingua grega en interpretación e tradución de textos gregos.	- GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	- CCL
- d - e - g	- B5.2. Uso do dicionario.	- B5.2. Utilizar o dicionario e procurar o termo máis apropiado na lingua propia para a tradución do texto.	- GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto.	- CCL - CD
- d - e - f	- B5.3. Comentario e análise filolóxica de textos de grego clásico en prosa.	- B5.3. Realizar a tradución, a interpretación e o comentario lingüístico, literario e histórico de textos de grego clásico.	- GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.	- CCL - CCEC
- a - d - e - h	- B5.4. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	- CSC - CCEC

UNIDADE 5
SESIÓNS: 16 (2ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- d - e - f	- B2.2. A voz media: indicativo, subxuntivo, optativo e formas nominais.	- B2.2. Identificar, conxugar, traducir e efectuar a retroversión dos tempos e modos da voz media.	- GR2B2.2.1. Recoñece con seguridade e axudándose do dicionario os tempos e modos da voz media, conxúgaos e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	- CCL
- d - e - f	- B2.3. Análise morfolóxica.	- B2.5. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto grego.	- GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando correctamente coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.	- CCL
- d - e - f	- B3.4. Oración composta. Formas de subordinación. As formas no persoais na voz media.	- B3.6. Coñecer as funcións das formas non persoais do verbo na voz media.	- GR2B3.6.1. Identifica formas non persoais do verbo na voz media en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	- CCL
			- GR2B3.6.2. Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio e infinitivo na voz media, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	- CCL
- d - e - f - i	- B3.5. Análise, tradución e interpretación de textos.	- B3.7. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas da lingua grega en interpretación e tradución de textos de textos clásicos.	- GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	- CCL
			- GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	- CCL
- d - e - f - n	- B5.1. Tradución e interpretación de textos gregos.	- B5.1. Coñecer, identificar e relacionar os elementos morfolóxicos da lingua grega en interpretación e tradución de textos gregos.	- GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	- CCL
- d - e - g	- B5.2. Uso do dicionario.	- B5.2. Utilizar o dicionario e procurar o termo máis apropiado na lingua propia para a tradución do texto.	- GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto e do estilo empregado polo/a autor/a.	- CCL - CD
- d - e - f	- B5.3. Comentario e análise filolóxica de textos de grego clásico orixinais.	- B5.3. Realizar a tradución, a interpretación e o comentario lingüístico, literario e histórico de textos de grego clásico.	- GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.	- CCL - CCEC
- a - d - e - h - n	- B5.4. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	- CSC - CCEC

UNIDADE 6
SESIÓNS: 12 (2ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- d - e - h - i - n	- B4.1. Xéneros literarios: traxedia e comedia.	- B4.1. Coñecer as características dos xéneros literarios, os autores e obras máis representativas, e a influencia posterior.	- GR2B4.1.1. Describe as características esenciais da traxedia e a comedia, e identifica e sinala a súa presenza nos textos propostos.	- CCL - CCEC
		- B4.5. Coñecer os autores fundamentais da literatura coas súas obras principais.	- GR2B4.5.1. Nomea autores representativos da traxedia e da comedia, encádraos no seu contexto cultural e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	- CD - CCEC
- d - e - f	- B6.1. Helenismos máis frecuentes do léxico especializado e común.	- B6.1. Recoñecer os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e remontalos aos étimos gregos orixinais.	- GR2B6.1.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e explica o seu significado a partir dos étimos gregos.	- CCL
		- B6.2. Identificar a etimoloxía e coñecer o significado das palabras de orixe grega da lingua propia.	- GR2B6.2.1. Deduce e explica o significado de palabras da propia lingua ou de outras, obxecto de estudo, a partir dos étimos gregos dos que proceden.	- CCL
- d - e - f - n	- B6.2. Ampliación de vocabulario básico grego: linguaxe literaria e filosófica.	- B6.3. Coñecer, identificar e traducir o léxico grego.	- GR2B6.3.1. Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego e en castelán.	- CCL
			- GR2B6.3.2. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto ou de palabras da súa lingua.	- CCL
		- B6.4. Relacionar palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	- GR2B6.4.1. Comprende e explica a relación entre termos pertencentes á mesma familia etimolóxica ou semántica.	- CCL

UNIDADE 7
SESIÓNS: 16 (3ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- d - e - f	- B2.2. A voz pasiva: indicativo, subxuntivo, optativo e formas nominais.	- B2.2. Identificar, conxugar, traducir e efectuar a retroversión dos tempos da voz pasiva.	- GR2B2.2.1. Recoñece con seguridade e axudándose do dicionario os tempos e modos da voz pasiva, conxúgaos e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	- CCL
- d - e - f	- B2.3. Análise morfolóxica.	- B2.5. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto grego.	- GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando correctamente coa axuda do dicionario os morfemas.	- CCL
- d - e	- B3.1. O complemento axente	- B3.1. Recoñecer os valores dos casos do xenitivo e o dativo como complemento axente.	- GR2B3.1.1. Recoñece os valores do xenitivo e dativo como complemento axente en frases e textos propostos.	- CCL
- d - e	- B3.4. Oración composta. Formas de subordinación.	- B3.5. Recoñecer os nexos subordinantes e os tipos de oracións subordinadas.	- GR2B3.5.1. Recoñece, clasifica, analiza e traduce correctamente os nexos subordinantes.	- CCL
- d - e - f	- B3.4. Oración composta. Formas de subordinación. As formas no persoais na voz pasiva.	- B3.6. Coñecer as funcións das formas non persoais do verbo na voz pasiva.	- GR2B3.6.1. Identifica formas non persoais do verbo na voz pasiva en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	- CCL
			- GR2B3.6.2. Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio e infinitivo na voz pasiva, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas.	- CCL
- d - e - f - i	- B3.5. Análise, tradución e interpretación de textos.	- B3.7. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas da lingua grega en interpretación e tradución de textos de textos clásicos.	- GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas.	- CCL
			- GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	- CCL
- d - e - f	- B5.1. Tradución e interpretación de textos gregos.	- B5.1. Coñecer, identificar e relacionar os elementos morfolóxicos da lingua grega en tradución de textos gregos.	- GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	- CCL
- d - e - g	- B5.2. Uso do dicionario.	- B5.2. Utilizar o dicionario e procurar o termo máis apropiado na lingua propia para a tradución do texto.	- GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto.	- CCL - CD
- d - e	- B5.3. Comentario e análise filolóxica de textos de grego.	- B5.3. Realizar a tradución, o comentario lingüístico, literario e histórico de textos de grego.	- GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.	- CCL - CCEC
- a - d - e - h	- B5.4. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	- CSC - CCEC

UNIDADE 8
SESIÓNS: 12 (3ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- d - e - h - i - n	- B4.1. Xéneros literarios: épica e lírica.	- B4.1. Coñecer as características dos xéneros literarios, os autores e obras máis representativas, e a influencia posterior.	- GR2B4.1.1. Describe as características esenciais da épica e a lírica, e identifica e sinala a súa presenza nos textos propostos.	- CCL - CCEC
		- B4.5. Coñecer os autores fundamentais da literatura coas súas obras principais.	- GR2B4.5.1. Nomea autores representativos da comedia e a lírica, encádraos no seu contexto cultural e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	- CMCCT - CCEC
- d - e - f	- B6.1. Helenismos máis frecuentes do léxico especializado e común.	- B6.1. Recoñecer os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e remontalos aos étimos gregos orixinais.	- GR2B6.1.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e explica o seu significado a partir dos étimos gregos.	- CCL
		- B6.2. Identificar a etimoloxía e coñecer o significado das palabras de orixe grega da lingua propia.	- GR2B6.2.1. Deduce e explica o significado de palabras da propia lingua ou de outras, obxecto de estudo, a partir dos étimos gregos dos que proceden.	- CCL
- d - e - f - n	- B6.2. Ampliación de vocabulario básico grego: linguaxe literaria e filosófica.	- B6.3. Coñecer, identificar e traducir o léxico grego.	- GR2B6.3.1. Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego e en castelán.	- CCL
			- GR2B6.3.2. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto ou de palabras da súa lingua ou doutras que coñeza.	- CCL
		- B6.4. Relacionar palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	- GR2B6.4.1. Comprende e explica a relación entre termos pertencentes á mesma familia etimolóxica ou semántica.	- CCL

4.- GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

UNIDADE 1

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
- GR2B2.1.1. Recoñece con seguridade formas dos substantivos con tema en vocal e diptongo e dos adxectivos πολύς e μέγας, declínaas e tradúceas.	- Declina e traduce substantivos con tema en vocal e diptongo e os adxectivos πολύς e μέγας.	20%	90%	10%
- GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.	- Recoñece a categoría gramatical das palabras dun texto identificando coa axuda do dicionario os morfemas gramaticais.	1%		100%
- GR2B3.1.1. Recoñece o valor do dativo posesivo en frases ou textos concretos.	- Recoñece e traduce correctamente o dativo posesivo.	10%	50%	50%
- GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	- Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas.	1%		100%
- GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	- Relaciona elementos sintácticos gregos cos correspondentes en galego e castelán.	1%		100%
- GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	- Analiza correctamente.	24%	90%	10%
- GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto.	- Traduce correctamente coa axuda do dicionario.	40%	90%	10%
- GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.	- Comenta lingüísticamente os textos, e algúns aspectos literarios e históricos.	1%		100%
- GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	- Relaciona os textos traducidos cos coñecementos histórico-culturais adquiridos.	1%		100%
- GR2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	- identifica en liñas xerais o xénero e o propósito do texto.	1%		100%

UNIDADE 2

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
- GR2B2.2.1. Recoñece con seguridade os infinitivos activos e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	- Recoñece os infinitivos coa axuda do dicionario e sinala o seu equivalente en galego e castelán.	20%	90%	10%
- GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.	- Recoñece a categoría gramatical das palabras dun texto identificando coa axuda do dicionario os morfemas gramaticais.	1%		100%
- GR2B3.6.1. Identifica os infinitivos na voz activa en frases e textos, tradúceos correctamente e explica as súas funcións.	- Analiza e traduce correctamente o infinitivos da voz activa.	10%	90%	10%
- GR2B3.6.2. Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo na voz activa, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	- Analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo da voz activa.	14%	90%	10%
- GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	- Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas.	1%		100%
- GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	- Relaciona elementos sintácticos gregos cos correspondentes en galego e castelán.	1%		100%
- GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	- Analiza correctamente.	25%	90%	10%
- GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto e do estilo empregado polo/a autor/a.	- Traduce correctamente coa axuda do dicionario.	25%	90%	10%
- GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.	- Comenta lingüísticamente os textos, e algúns aspectos literarios e históricos.	1%		100%
- GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	- Relaciona os textos traducidos cos coñecementos histórico-culturais adquiridos.	1%		100%
- GR2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	- identifica en liñas xerais o xénero e o propósito do texto.	1%		100%

UNIDADE 3

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
GR2B4.5.1. Describe as características esenciais da obra de Xenofonte segundo o xénero literario ao que pertencen, explicando as características diferenciadoras de cada un deles.	Describe as características esenciais da obra de Xenofonte segundo o xénero literario ao que pertencen, explicando as características diferenciadoras de cada un deles.	25%	100%	
GR2B4.5.2. Describe pormenorizadamente as fases da guerra do Peloponeso según o exposto polos historiadores Tucídides e Xenofonte, sendo capaz de valorar a calidade literaria das aportacións de uno e outro.	Describe pormenorizadamente as fases da guerra do Peloponeso según o exposto polos historiadores Tucídides e Xenofonte	28%	100%	
- GR2B6.1.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e explica o seu significado a partir dos étimos gregos orixinais.	- Identifica e explica helenismos de uso frecuente.	40%	100%	
- GR2B6.2.1. Deduce e explica o significado de palabras da propia lingua ou de outras, obxecto de estudo, a partir dos étimos gregos dos que proceden.	- Deduce o significado de palabras da súa lingua polo étimo grego.	1%		100%
- GR2B6.3.1. Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego e en castelán.	- Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego e en castelán.	1%		100%
- GR2B6.3.2. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto ou de palabras da súa lingua ou doutras que coñeza.	- Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto	1%		100%
- GR2B6.4.1. Comprende e explica a relación entre termos pertencentes á mesma familia etimolóxica ou semántica.	- Establece relacións entre membros dunha mesma familia lingüística.	1%		100%
- GR2B6.5.1. Recoñece e distingue cultismos, termos patrimoniais e neoloxismos a partir do étimo grego, e explica as evolucións que se producen nun caso e en outro.	- Recoñece e distingue cultismos, termos patrimoniais e neoloxismos a partir do étimo grego.	1%		100%
- GR2B6.6.1. Descompón palabras tomadas tanto do grego antigo como da lingua propia nos seus formantes, e explica o seu significado.	- Explica o significado de palabras gregas a actuais polos seus compoñentes.	1%		100%
- GR2B6.6.2. Sabe descompor unha palabra nos seus formantes e coñecer o seu significado en grego, para aumentar o caudal léxico e o coñecemento da lingua propia.	- Sabe descompor unha palabra nos seus formantes e coñecer o seu significado en grego.	1%		100%

UNIDADE 4

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
- GR2B2.1.1. Recoñece con seguridade os participios activos, declínoos e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	- Reconoce e declina correctamente os participios activos.	20%	90%	10%
- GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando correctamente coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.	- Recoñece a categoría gramatical das palabras dun texto identificando coa axuda do dicionario os morfemas gramaticais.	1%		100%
- GR2B3.6.1. Identifica os participios activos en frases e textos, tradúceos correctamente e explica as súas funcións.	- Identifica e traduce correctamente nun texto os participios activos.	12%	90%	10%
- GR2B3.6.2. Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio na voz activa, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	- Analiza e traduce correctamente as construcións de participio na voz activa.	12%	90%	10%
- GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	- Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas.	1%		100%
- GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	- Relaciona elementos sintácticos gregos cos correspondentes en galego e castelán.	1%		100%
- GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	- Analiza correctamente.	25%	90%	10%
- GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto e do estilo empregado polo/a autor/a.	- Traduce correctamente coa axuda do dicionario.	25%	90%	10%
- GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.	- Comenta lingüísticamente os textos, e algúns aspectos literarios e históricos.	1%		100%
- GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	- Relaciona os textos traducidos cos coñecementos histórico-culturais adquiridos.	1%		100%
- GR2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	- identifica en liñas xerais o xénero e o propósito do texto.	1%		100%

UNIDADE 5

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
- GR2B2.2.1. Recoñece con seguridade os tempos e modos da voz media, conxúgaos e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	- Recoñece e conxuga os tempos e modos da voz media.	20%	90%	10%
- GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando correctamente coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.	- Recoñece a categoría gramatical das palabras dun texto identificando coa axuda do dicionario os morfemas gramaticais.	1%		100%
- GR2B3.6.1. Identifica formas non persoais do verbo na voz media en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	- Identifica e traduce correctamente formas non persoais da voz media en textos e frases.	10%	90%	10%
- GR2B3.6.2. Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio e infinitivo na voz media, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	- Analiza e traduce correctamente as construcións de participio da voz media.	15%	90%	10%
- GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	- Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas.	1%		100%
- GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	- Relaciona elementos sintácticos gregos cos correspondentes en galego e castelán.	1%		100%
- GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	- Analiza correctamente.	25%	90%	10%
- GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto e do estilo empregado polo/a autor/a.	- Traduce correctamente coa axuda do dicionario.	25%		100%
- GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.	- Comenta lingüísticamente os textos, e algúns aspectos literarios e históricos.	1%		100%
- GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	- Relaciona os textos traducidos cos coñecementos histórico-culturais adquiridos.	1%		100%

UNIDADE 6

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
- GR2B4.1.1. Describe as características esenciais da traxediae a comedia, e identifica e sinala a súa presenza nos textos propostos.	- Describe as características esenciais da traxedia, a comedia e a lírica.	6%	100%	
- GR2B4.5.1. Nomea autores representativos da traxediae da comedia, encádraos no seu contexto cultural e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	- Cita os autores máis importantes e as súas obras da traxedia, comedia e lírica.	50%	100%	
- GR2B6.1.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e explica o seu significado a partir dos étimos gregos.	- Identifica e explica helenismos de uso frecuente.	40%	90%	10%
- GR2B6.2.1. Deduce e explica o significado de palabras da propia lingua ou de outras, obxecto de estudo, a partir dos étimos gregos dos que proceden.	- Deduce o significado de palabras da súa lingua polo étimo grego.	1%		100%
- GR2B6.3.1. Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego e en castelán.	- Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego e en castelán.	1%		100%
- GR2B6.3.2. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto ou de palabras da súa lingua ou doutras que coñeza.	- Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto	1%		100%
- GR2B6.4.1. Comprende e explica a relación entre termos pertencentes á mesma familia etimolóxica ou semántica.	- Establece relacións entre membros dunha mesma familia lingüística.	1%		100%

UNIDADE 7

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
- GR2B2.2.1. Recoñece con seguridade os tempos e modos da voz pasiva, conxúgaos e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	- Recoñece e conxuga os tempos e modos da voz pasiva.	20%	90%	10%
- GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando correctamente coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.	- Recoñece a categoría gramatical das palabras dun texto identificando coa axuda do dicionario os morfemas gramaticais.	1%		100%
- GR2B3.1.1. Recoñece os valores do xenitivo e dativo como complemento axente en frases e textos propostos.	- Recoñece os valores do xenitivo e dativo como complemento axente en frases e textos propostos.	5%	90%	10%
- GR2B3.5.1. Recoñece, clasifica, analiza e traduce correctamente os nexos subordinantes.	- Analiza e traduce correctamente os nexos subordinantes.	5%	90%	10%
- GR2B3.6.1. Identifica formas non persoais do verbo na voz pasiva en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	- Analiza e traduce correctamente as formas non persoais do verbo da voz pasiva en frases e textos.	10%	90%	10%
- GR2B3.6.2. Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio e infinitivo na voz pasiva, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	- Analiza e traduce correctamente as construcións das formas non persoais do verbo da voz pasiva.	10%	90%	10%
- GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	- Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas.	1%		100%
- GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	- Relaciona elementos sintácticos gregos cos correspondentes en galego e castelán.	1%		100%
- GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	- Analiza correctamente.	20%	90%	10%
- GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto e do estilo empregado polo/a autor/a.	- Traduce correctamente coa axuda do dicionario.	25%		100%
- GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.	- Comenta lingüísticamente os textos, e algúns aspectos literarios e históricos.	1%		100%
- GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	- Relaciona os textos traducidos cos coñecementos histórico-culturais adquiridos.	1%		100%

UNIDADE 8

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
- GR2B4.1.1. Describe as características esenciais da épica e a lírica, e identifica e sinala a súa presenza nos textos propostos.	Describe as características esenciais da épica e a lírica, e identifica	6%	100%	
- GR2B4.5.1. Nomea autores representativos da comedia e a lírica, encádraos no seu contexto cultural e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	Nomea autores representativos da comedia e a lírica, encádraos no seu contexto cultural e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	50%	100%	
- GR2B6.1.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e explica o seu significado a partir dos étimos gregos.	- Identifica e explica helenismos de uso frecuente.	40%	90%	10%
- GR2B6.2.1. Deduce e explica o significado de palabras da propia lingua ou de outras, obxecto de estudo, a partir dos étimos gregos dos que proceden.	- Deduce o significado de palabras da súa lingua polo étimo grego.	1%		100%
- GR2B6.3.1. Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego e en castelán.	- Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego e en castelán.	1%		100%
- GR2B6.3.2. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto ou de palabras da súa lingua ou doutras que coñeza.	- Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto	1%		100%
- GR2B6.4.1. Comprende e explica a relación entre termos pertencentes á mesma familia etimolóxica ou semántica.	- Establece relacións entre membros dunha mesma familia lingüística.	1%		100%

5.- PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Os procedementos e instrumentos de avaliación son os seguintes:

- A) EXAMES. O valor dos exames na nota de avaliación será dun mínimo dun 90%.
Faranse **tres exames por trimestre**:

Dous exames de gramática e tradución. A parte de gramática terá un valor máximo de 2 puntos. A parte de tradución constará dun texto que haberá que analizar morfosintácticamente e traducir con dicionario; terá un valor mínimo de 8 puntos. Na tradución consideraranse faltas os erros cometidos tanto na interpretación gramatical (morfoloxía e sintaxe) coma na léxica (erro na consulta do dicionario). Valorarase positivamente a corrección e soltura sintáctica da tradución.

O terceiro exame será de teoría: os contidos de xéneros literarios e dos helenismos. Este exame puntuarase sobre 10 puntos. Valorarase tanto o contido coma a forma en que os coñecementos son expostos (corrección e soltura léxica, sintáctica, ortográfica, etc.).

- B) EXPOSICIÓN ORAL. O valor total na nota de avaliación destes dous instrumentos de avaliación será dun máximo dun 10%.

CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA DE XUÑO: o **exame de xuño** constará dun texto de Xenofonte para traducir (6/7 puntos) e varias cuestións dos bloques dos xéneros literarios e helenismos (3/4 puntos). O único instrumento de avaliación empregado en xuño será o exame. Os criterios de calificación serán os expostos no punto 8.

6.- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

A metodoloxía didáctica de Bacharelato debe presentar as seguintes características:

- Favorecerá a capacidade do alumno para aprender en por si, para traballar en equipo e para aplicar os métodos apropiados de investigación.
- Subliñará a relación dos aspectos teóricos da materia coas súas aplicacións prácticas na sociedade.

Os principios básicos que han de estar presentes continuamente no proceso de ensino/aprendizaxe de cada unidade didáctica son os seguintes:

- Selección de textos accesibles ao nivel dos alumnos. A práctica da tradución será, pois, graduada (é dicir, acorde aos coñecementos do alumno), suxestiva (polo seu contido e relación co tema tratado na unidade), continuada (para que resulte eficaz) e controlada (baixo a dirección e orientación do profesor ou profesora).
- A correcta interpretación dun fragmento implicará o seu contextualización, a análise dos aspectos gramaticales, a captación e o comentario da mensaxe que nel aparece.
- É recomendable recorrer tamén á lectura de fragmentos traducidos ou bilingües de autores gregos como en anos anteriores fixaba o Grupo de Traballo da selectividade.
- O estudo dos aspectos lingüísticos e culturais debe ser simultáneo.
- A asimilación dos contidos lingüísticos e culturais terá o dobre obxectivo de comprender a sociedade e a cultura grega e coñecer a súa pervivencia no mundo occidental.

A aplicación metodolóxica práctica a cada tema contará basicamente cos seguintes pasos:

1. **Actividades de introdución, motivación e coñecementos previos:**
 - O coñecemento detallado por parte do alumno dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, etc. da unidade didáctica, co fin de que saiba por onde se move e que sentido teñen as actividades que se realizan.
 - Introdución motivadora por parte do profesor, onde se sinalen os elementos máis atractivos por actuais e interdisciplinares do tema que se vai a tratar.
 - Repaso das nocións xa vistas con anterioridade e consideradas necesarias para a comprensión da unidade, tomando nota das lagoas ou dificultades detectadas.
 - Introdución de cada aspecto lingüístico, sempre que iso sexa posible, mediante as semellanzas ou pervivencia dos mesmos na lingua propia do alumno.
 2. **Actividades de desenvolvemento:**
 - Lectura e comentario de textos.
 - Lectura comprensiva do tema de cultura.
 - Resolución de exercicios de léxico.
 - Resolución de exercicios sobre aspectos morfosintácticos e tradución de oracións con aplicación dos mesmos.
 - Tradución dos textos orixinais propostos, realizando os seguintes pasos:
 - a. Lectura previa en voz alta corrixida polo profesor.
 - b. Análise do vocabulario.
 - c. Relacións gramaticales:
 - illar as oracións
 - recoñecer as formas gramaticales
 - establecer as relacións sintácticas
 - d. Tradución.
 3. **Actividades de sínteses-resumen:**
 - Realización de esquemas dos apartados de literatura, lingua e léxico.
- Visualización da materia lingüística e cultural incluída en cada unidade mediante diapositivas, gráficos, paradigmas, esquemas, etc.

7.- MATERIAL E RECURSOS DIDÁCTICOS

Non se fixará ningún libro de texto determinado. Será o profesor o encargado de facilitar ao alumno o material que sexa necesario. Utilizarase o dicionario Grego-Español de Vox.

Outro tipo de recursos didácticos que se poderán utilizar para completar as explicacións, facilitar a súa asimilación por parte dos alumnos e proporcionarlles o material necesario para levar a cabo os seus traballos de investigación son:

- Diapositivas
- Vídeos, DVD, CD
- Dicionarios etimolóxicos, mitolóxicos, etc.
- Libros de consulta que abranguen distintos temas: historia, literatura, mitoloxía, vida cotiá, arte.
- Textos clásicos e outros de distintas etapas históricas ata chegar á actualidade que lle sirvan de punto de comparación, etc.

Para iso utilizaremos todo o material dispoñible do Departamento de Grego e solicitaremos a colaboración de outros Departamentos que dispoñan de recursos que nos poidan ser útiles, en especial o de Latín e Historia. Ademais, será una referencia constante para a búsqueda de información a Biblioteca do noso centro, á que de cando en vez nos achegaremos para a elaboración dos traballos de investigación.

Como recurso imprescindible faremos uso das novas tecnoloxías da información e comunicación, que proporcionarán ao alumnado unha visión novedosa e atractiva das linguas clásicas.

8.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN E CALIFICACIÓN

Os criterios de avaliación de cada estándar de aprendizaxe xa foron expostos no punto 3.

Os criterios de calificación son os seguintes:

A) EXAMES

- Cada erro na parte gramatical descontará 0'2.
- Cada erro na parte de tradución do texto descontará entre un 0'3 e un 0'5.
Os descontos polos erros cometidos se aplicarán sobre o valor de cada pregunta, frase ou texto do exame. Cada pregunta, frase ou texto terá valor 0 cando a suma dos descontos dos erros sexa igual ou superior ao valor da pregunta, frase ou texto respectivo, e os erros que excedan o valor de cada pregunta, frase ou texto non se descontarán ao valor de outras preguntas, frases ou textos.
- A nota dos exames se obterá facendo a media das puntuacións obtidas en cada un deles, sempre que os exames estén valorados en 3 puntos ou máis.

B) EXPOSICIÓN ORAL.

Cada unha das valoracións positivas da exposición oral oscilarán entre os valores de 0'10 e 0'15. A exposición oral levarase a cabo na corrección diaria dos exercicios e actividades e para iso preguntárase cada día aleatoriamente aos alumnos. Valorárase o seguinte:

- A correcta execución de exercicios e actividades segundo o marcado no enunciado de cada un deles.
- O grao de exactitude dos datos e explicacións, entre outros:
 - corrección na declinación nominal e pronominal,
 - corrección na flexión verbal,
 - corrección na análise morfosintáctica,
 - corrección na lectura de frases e textos,
 - corrección no uso e definición de helenismos.

Se o alumno é sorprendido **copiando**, se lle retirará o exame, que será cualificado cun 0.

NOTA DE AVALIACIÓN: Se a nota resultante ten decimais, redondearase o resultado á nota superior se é maior que 0,5.

A **NOTA FINAL** será a media das tres avaliacións. Se a nota resultante da media ten decimais, redondearase o resultado á nota superior se é maior que 0,5.

RECUPERACIÓN:

- **Non habrá necesariamente recuperacións**, xa que ó ser avaliación continua unha avaliación negativa dase por recuperada ó superar outra posterior. Só se

recuperará obrigatoriamente o exame de teoría (helenismos e xéneros literarios) que estea suspenso nunha avaliación igualmente suspenso.

- A avaliación negativa na terceira avaliación suporá que o alumno terá que examinarse de toda a asignatura na proba extraordinaria do mes de xuño.
- No mes de maio farase un exame de recuperación únicamente do exame de teoría (helenismos e xéneros literarios), no caso dos alumnos que teñan aprobada a terceira avaliación e suspenso o exame de teoría dunha avaliación anterior suspenso. A avaliación positiva deste exame é imprescindible para a obter a avaliación positiva da asignatura no mes de maio.

9.- ACREDITACIÓN DE COÑECEMENTOS PREVIOS

A) Alumnos procedentes doutros centros por traslado de expediente:

- Nas primeiras semanas faríase un seguimento especial para detectar as posibles carencias gramaticais que condicionen o labor normal de traducción.
- Se é o caso, traballarase individualmente co alumno:
 - atención especial na clase.
 - exercicios específicos para a súa realización en clase.
 - exercicios específicos para a súa realización na casa.

B) Alumnos que haxan cambiado de opción en segundo de bacharelato e non cursaran Grego I anteriormente:

- Realización dun exame a primeira semana de clase das mesmas características que o exame da convocatoria de setembro.

10.- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Aqueles alumnos que non progresen adecuadamente serán debidamente atendidos para que, do xeito máis rápido posible, se incorporen de novo ao ritmo normal de seguimento da programación. Preténdese con este reforzo evitar o abandono da materia, ao non poder seguir as explicacións por falta de coñecementos previos aínda non asimilados, pola dificultade que poideran presentar de entendemento para estes casos particulares.

Seguiranse as seguintes pautas:

- Detección inicial do problema.
- Localización dos contidos a partir dos cais o alumno comeza a non progresar segundo o esperado.
- Explicación individual de ditos contidos.
- Realización de actividades específicas que permitan a comprensión e asimilación dos contidos.
- Seguimento individualizado, unha vez acadados os obxectivos, para evitar que xurda de novo esta situación.

11.- CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Os ensinamentos transversais supoñen a adquisición de contidos de valor. Desde a óptica do grego estes temas transversais pódense tratar comentando aqueles elementos e costumes da sociedade grega que se consideran socialmente útiles ou criticando aqueles que evidencian comportamentos e ideas lesivas para a sociedade ou o individuo.

Os temas transversais que adoptamos son:

1. Educación para a igualdade de oportunidades de ambos os sexos: derivarase do estudo da situación da muller en Grecia, da comparación coa situación xurídica, social e familiar na antigüidade coa situación actual.

2. A Educación moral e cívica, e, como consecuencia diso, a educación para a paz derivarase do tratamento dos sistemas políticos na antigüidade; dos grupos sociais; do tipo de sociedade e ideais que reflictan os textos que manexen. Da reflexión sobre a diversidade lingüística e cultural de España e Europa.

3. A educación para a saúde derivarase da reflexión crítica sobre os hábitos de hixiene e coidado persoal nas sociedades clásicas, da importancia que nestas sociedades dábase ao exercicio físico, e do afán romano por manter un perfecto equilibrio entre corpo e mente.

4. A educación ambiental do coñecemento do respecto que os antigos sentían pola natureza. Do coñecemento e respecto polo noso patrimonio arqueolóxico.

Os temas transversais desenvolveranse mediante paráfrasis e comentarios acordados co tema tratado en clase, nos textos traducidos, con cuestións directamente propostas para resolver en pequeno grupo, individualmente ou por medio de debates.

III.- LATÍN II

1.- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE. RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS

1.1. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Competencia en comunicación lingüística

A competencia en comunicación lingüística debemos vincularla coa práctica social da comunicación, sexa oral ou escrita. Ao desenvolvemento da mesma, a materia de Latín contribúe de forma especial e significativa desde moitos e diferentes contidos e actividades, de modo que os alumnos que cursaron a materia adquiren unha especial preparación para afrontar con éxito situacións de comunicación oral ou escrita, todo iso desde unha mellora evidente da comprensión formal do acto comunicativo nas súas diferentes modalidades e dunha especial preparación para a motivación e creación de distintos tipos de mensaxes. A nosa materia achega ao desenvolvemento desta competencia, entre outras contribucións:

- Acceso a textos literarios traducidos como fonte de aprendizaxe e goce.
- Comprensión do compoñente lingüístico da propia lingua e de linguas estranxeiras.
- Comprensión e expresión correcta de textos diversos que permiten unha mellor interacción social.
- Contextualización do acto comunicativo nas súas diferentes modalidades.
- Desenvolvemento de distintos rexistros lingüísticos e a súa correcta aplicación.
- Desenvolvemento da capacidade crítica ante a mensaxe e o seu contido.
- Facilitade para a aprendizaxe de linguas estranxeiras e a comunicación oral e escrita nas mesmas.
- Fomento da capacidade creativa lingüística.
- Melloría na comprensión e a emisión de mensaxes orais e escritas.
- Melloría na motivación da aprendizaxe a partir da melloría na comprensión e expresión lingüística.
- Preparación para un mellor acceso a diferentes culturas e, en consecuencia, a unha mellor comprensión da diversidade cultural do mundo actual.
- Preparación para un mellor acceso ao coñecemento mediante a lectura de textos orixinais.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

A contribución da materia de Latín a esta competencia céntrase en especial en desenvolver aspectos esenciais da formación dos alumnos, como son:

- Desenvolvemento da capacidade crítica e análise razoada de problemas e situacións.
- Capacidade de aplicar o razoamento matemático e as súas ferramentas para describir e interpretar fenómenos, feitos e situacións en distintos contextos.
- Desenvolvemento de destrezas para a emisión de xuízos razoables e argumentados fundados nos datos que se manexan.
- Fomento de valores relacionados co rigor argumental, a veracidade e responsabilidade dos xuízos e as conclusións emitidos.
- Desenvolvemento de aspectos de cuantificación de obxectos, relacións e situacións.
- Análise de espazo e forma mediante a interpretación de patróns, elaboración e lectura de mapas, interpretación de obxectos, etc.
- Interpretación de relacións temporais de obxectos e circunstancias.
- Desenvolvemento do pensamento científico mediante a aplicación de métodos propios da disciplina.
- Promoción da investigación científica e achegamento aos métodos que lle son propios.

- Elaboración de xuízos críticos sobre o desenvolvemento científico e tecnolóxico ao longo da historia.
- Fomento de destrezas no uso das tecnoloxías.
- Capacidade de transmisión adecuada dos coñecementos mediante o uso correcto da linguaxe propia da materia.

Competencia dixital

Na materia de Latín, a contribución á competencia dixital é inherente á aprendizaxe da mesma, por canto o emprego das tecnoloxías dixitais convértese nun instrumento imprescindible no proceso de ensino-aprendizaxe da materia. Todo iso coa premisa da súa utilización creativa e crítica. Desta forma, a utilización das tecnoloxías dixitais na materia tradúcese nunha contribución clara ao desenvolvemento desta competencia:

- Coñecemento e emprego das principais aplicacións informáticas relacionadas co acceso á información, a súa elaboración e emprego para a comunicación, así como a creación de contidos.
- Fomento do traballo colaborativo.
- Procura de información mediante motores de procura.
- Análise e interpretación crítica da información obtida mediante as tecnoloxías dixitais.
- Capacidade de transformación da información obtida de fontes dixitais e o seu almacenamento en formatos correctos.
- Creación de contidos en distintos formatos (imaxe, texto, audio, etc.).
- Acceso e contribución ao coñecemento de dominio (wiki).
- Presentación de contidos en formatos dixitais e correcta elección da aplicación máis adecuada en función do contido e o receptor da mensaxe.

Aprender a aprender

A materia de Latín debe contribuír de forma especial ao desenvolvemento desta competencia, potenciando nos alumnos a capacidade de iniciar, organizar e manterse na aprendizaxe; e iso conséguese motivando ao alumno na curiosidade pola materia, de modo que el mesmo senta protagonista da súa aprendizaxe:

- Motivación por aprender.
- Organización e xestión da propia aprendizaxe.
- Coñecemento e autonomía no propio proceso de aprendizaxe.
- Xestión de tarefas: estratexias de planificación, elaboración, supervisión e resultados.
- Capacidade de aprendizaxe en grupo.

Competencias sociais e cívicas

O traballo e o coñecemento da propia evolución da sociedade romana supón unha contribución excelente ao desenvolvemento das competencias sociais e cívicas, máxime nunha sociedade como a actual, tan dinámica e complexa. E iso é así dada a diversidade de situacións e relacións que o estudo da sociedade e a historia de Roma ofrece ao alumno. Desta forma, ese estudo e coñecemento contribuirá ao desenvolvemento desta competencia do seguinte modo:

- Capacidade para interpretar situacións e fenómenos sociais.
- Desenvolvemento de actitudes de respecto nas relacións sociais desde o coñecemento da súa diversidade histórica.
- Análise de situacións para a resolución de conflitos.
- Afianzamento de valores democráticos e de participación na sociedade.
- Contribución á mellora das institucións desde o coñecemento da súa historia.
- Conciencia de participación na sociedade actual desde o coñecemento da historia da organización do traballo e das relacións laborais.
- Desenvolvemento de actitudes pola igualdade e a non discriminación entre homes e mulleres e entre diferentes grupos étnicos ou culturais, desde o estudo da súa evolución histórica.
- Comprensión da realidade socioeconómica e de identidade cultural das sociedades actuais desde unha perspectiva histórica e cultural.
- Aprendizaxe crítica de conceptos como cidadanía, Estado, democracia, xustiza e igualdade.

- Respecto reflexivo e crítico ante as diferenzas existentes entre diferentes sistemas de valores.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Habemos de ter en conta que esta competencia implica basicamente a capacidade que ten o alumno para transformar as súas ideas en actos. Ao desenvolvemento do proceso que implica esa transformación contribúe a materia de Latín mediante:

- Capacidade para pensar de forma creativa.
- Recoñecemento de actitudes emprendedoras en personaxes históricos.
- Fortalezas e debilidades de diferentes feitos históricos estudados (xestión de recursos, funcionamento de grupos humanos, valores, etc.).
- Capacidade de análise, planificación, organización e xestión de tarefas.
- Comunicación e presentación de proxectos.
- Capacidade de traballo individual e en grupo.
- Capacidade de autoevaluación.
- Desenvolvemento do criterio propio e autonomía na xestión da aprendizaxe para alcanzar os obxectivos planificados polo alumno.

Conciencia e expresións culturais

O coñecemento e achegamento á sociedade, á cultura, á literatura, ao pensamento e ás manifestacións artísticas da Roma antiga contribúe de maneira especial ao desenvolvemento desta competencia:

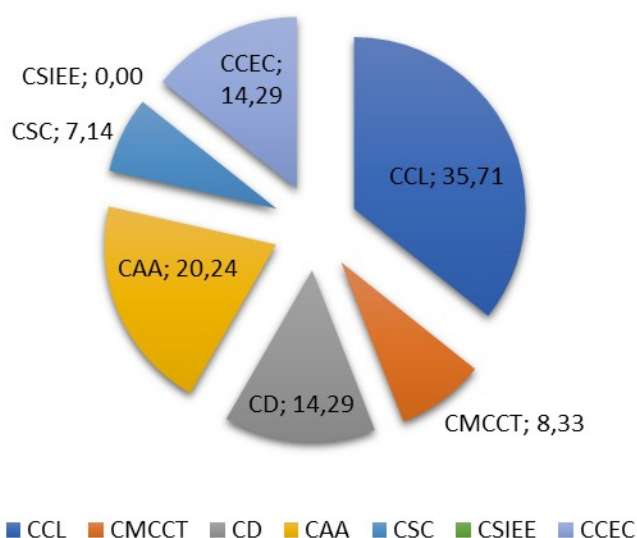
- Coñecemento do legado cultural e artístico da Roma antiga.
- Aprecio e valoración crítica das diferentes manifestacións culturais e artísticas.
- Análise do legado cultural e artístico da Roma antiga como elemento fundamental da cultura europea.
- Contribución á capacidade de comprensión e expresión artística do alumno.
- Desenvolvemento do interese polas manifestacións culturais e artísticas.
- Coñecemento de autores, obras, xéneros e estilos das diversas manifestacións artísticas romanas e o seu influxo nas manifestacións culturais e artísticas ao longo da historia ata a cultura e a arte contemporáneo.
- Desenvolvemento de valores relativos á conservación do patrimonio e aprecio pola herdanza cultural e artística.

1.2. RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS

Competencias	Estándares de aprendizaxe
CCL	LA2B1.1.1. LA2B1.2.1. LA2B1.2.2. LA2B2.1.1. LA2B2.2.1. LA2B2.3.1. LA2B2.4.1. LA2B2.4.2. LA2B2.5.1. LA2B2.5.2. LA2B3.1.1. LA2B3.2.1. LA2B3.3.1. LA2B3.4.1. LA2B3.5.1. LA2B4.2.1. LA2B4.3.2. LA2B4.4.1. LA2B4.5.1. LA2B4.5.2. LA2B5.1.1. LA2B5.2.1. LA2B5.3.1. LA2B5.4.1. LA2B5.5.1. LA2B6.1.1. LA2B6.2.1. LA2B6.2.2. LA2B6.3.1. LA2B6.4.1.
CMCCT	LA2B1.2.1. LA2B2.2.1. LA2B2.3.1. LA2B4.1.1. LA2B4.3.1. LA2B6.1.1. LA2B6.3.1.
CD	LA2B1.2.2. LA2B2.4.1. LA2B2.5.1. LA2B2.5.2. LA2B4.3.2. LA2B4.5.1. LA2B4.5.2. LA2B5.2.1. LA2B6.1.1. LA2B6.2.1. LA2B6.2.2. LA2B6.3.1.
CAA	LA2B1.1.1. LA2B1.2.2. LA2B2.1.1. LA2B2.4.1. LA2B2.4.2. LA2B2.5.1. LA2B2.5.2. LA2B3.1.1. LA2B3.2.1. LA2B3.3.1. LA2B3.4.1. LA2B3.5.1. LA2B4.2.1. LA2B5.1.1. LA2B5.2.1. LA2B5.3.1. LA2B6.2.1.
CSC	LA2B4.4.1. LA2B4.5.1. LA2B4.5.2. LA2B5.3.1. LA2B5.4.1. LA2B6.3.1.
CSIEE	
CCEC	LA2B1.1.1. LA2B1.2.1. LA2B4.1.1. LA2B4.2.1. LA2B4.3.1. LA2B4.4.1. LA2B5.3.1. LA2B5.4.1. LA2B5.5.1. LA2B6.3.1. LA2B6.4.1. LA2B6.4.1.

Competencias	Nº estándares	Porcentaxe
CCL	30	35,71
CMCCT	7	8,33
CD	12	14,29
CAA	17	20,24
CSC	6	7,14
CSIEE	0	0,00
CCEC	12	14,29
TOTAL	84	100,00

Perfil competencial Latín 2º Bacharelato

2.- OBXECTIVOS

OBXECTIVOS XERAIS DO BACHARELATO

O Bacharelato contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución Española así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa.
- b) Consolidar unha madurez persoal e social que lles permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Prever e resolver pacíficamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar críticamente as desigualdades existentes e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas con discapacidade.
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe, e como medio de desenvolvemento persoal.
- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como escrita, a lingua castelá e, no seu caso, a lingua cooficial da súa comunidade autónoma.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e a comunicación.
- h) Coñecer e valorar críticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de forma solidaria no desenvolvemento e a mellora da súa contorna social.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- j) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e a tecnoloxía no cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente.
- k) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- l) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- m) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- n) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

2. OBXECTIVOS XERAIS PARA A MATERIA DE LATÍN

- A presenza do Latín no Bacharelato cobra sentido na súa contribución á formación dos alumnos o coñecemento das bases lingüísticas, históricas e culturais da civilización occidental. Xunto ao Grego, cuxa cultura Roma asimilou e transmitiu a toda Europa, o Latín constitúe un apoio insubstituíble á aprendizaxe das linguas faladas en España.
- A materia de Latín ten como principal finalidade introducir ao alumnado no coñecemento da lingua e a cultura latina, facendo fincapé ao mesmo tempo no papel que estas desempeñan en tanto que orixe e fundamento das linguas romances e da cultura occidental.

3.- TEMPORALIZACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

UNIDADE 1

SESIÓNS: 16 (1ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- i - d	- B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	- B2.1. Coñecer as categorías gramaticais.	- LA2B2.1.1. Nomea e describe as categorías gramaticais, e sinala os trazos que as distinguen.	- CAA - CCL
		- B2.2. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.	- LA2B2.2.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexemas e morfemas, e procurando exemplos noutros termos nos que estean presentes.	- CMCCT - CCL
		- B2.3. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto latino e enuncialas.	- LA2B2.3.1. Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto latino, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seu enunciado.	- CMCCT - CCL
		- B2.4. Identificar, declinar e traducir todas as formas nominais e pronominais.	- LA2B2.4.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	- CD - CCL - CAA
			- LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	- CCL - CAA
- l - d	- B2.2. Morfoloxía verbal: o participio de presente, perfecto e futuro activo.	- B2.5. Identificar, declinar, traducir e efectuar a retroversión do participio.	- LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario o participio, declíno e sinala o seu equivalente en galego e en castelán	- CD - CAA - CCL
			- LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía do participio para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	- CCL - CAA - CD
- e	- B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal.	- B3.1. Coñecer e aplicar os coñecementos da sintaxe nominal e pronominal para a tradución de textos latinos.	- LA2B3.1.1. Utiliza axeitadamente a análise da sintaxe nominal e pronominal dun texto para efectuar correctamente a súa tradución.	- CCL - CAA
- e	- B3.4. Construcións de participio.	- B3.5. Coñecer as funcións do participio.	- LA2B3.5.1. Identifica o participio en frases e textos, tradúceo correctamente e explica as súas funcións.	- CCL - CAA
- e	- B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	- B5.1. Realizar a tradución e interpretación de textos latinos orixinais.	- LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	- CCL - CAA
- d	- B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	- B5.2. Utilizar o dicionario, analizar e valorar correctamente a información gramatical que proporciona e procurar o termo máis acaído na lingua propia para a tradución do texto.	- LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	- CD - CAA - CCL

UNIDADE 2
SESIÓNS: 16 (1ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- l - d	- B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal.	- B2.4. Identificar, declinar e traducir todas as formas nominais e pronominais.	- LA2B2.4.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	- CD - CCL - CAA
			- LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	- CCL - CAA
- l - d	- B2.2. Morfoloxía verbal: o infinitivo de presente activo e pasivo, de perfecto activo e pasivo e de futuro activo.	- B2.5. Identificar, traducir e efectuar a retroversión de infinitivos.	- LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario o infinitivo e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	- CD - CAA - CCL
			- LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía do infinitivo para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	- CCL - CAA - CD
- e	- B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal.	- B3.1. Coñecer e aplicar os coñecementos da sintaxe nominal e pronominal para a tradución de textos latinos.	- LA2B3.1.1. Utiliza axeitadamente a análise da sintaxe nominal e pronominal dun texto para efectuar correctamente a súa tradución.	- CCL - CAA
- e	- B3.4. Construcións de infinitivo.	- B3.5. Coñecer as funcións do infinitivo.	- LA2B3.5.1. Identifica o infinitivo en frases e textos, tradúceo correctamente e explica as súas funcións.	- CCL - CAA
- e	- B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	- B5.1. Realizar a tradución e interpretación de textos latinos orixinais.	- LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	- CCL - CAA
- d	- B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	- B5.2. Utilizar o dicionario, analizar e valorar correctamente a información gramatical que proporciona e procurar o termo máis acaído na lingua propia para a tradución do texto.	- LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	- CD - CAA - CCL

UNIDADE 3
SESIÓNS: 10 (1ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- h - n - i - g - d - p	- B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica e lírica.	- B4.2. Coñecer as características da épica e a lírica, os seus autores, as obras máis representativas e as súas influencias na literatura posterior.	- LA2B4.2.1. Describe as características esenciais da épica e a lírica e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	- CAA - CCL - CCEC
		- B4.3. Coñecer os fitos esenciais da épica a lírica como base literaria da literatura e da cultura europea e occidental.	- LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa épica e a fábula.	- CMCCT - CCEC
			- LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da épica a a fábula, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	- CD - CCL
		- B4.5. Establecer relacións e paralelismos entre a lérica e a lírica latinas e as posteriores.	- LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo da épica e a lírica, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea.	- CSC - CD - CCL
			- LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da épica e a lírica en textos de autores/as contemporáneos/as, e sévese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben.	- CSC - CD - CCL
- d - g - p	- B6.2. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua.	- B6.2. Recoñecer os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos/das estudantes.	- LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado do topónimos estudados.	- CD - CCL
- h	- B6.3. Locucións e expresións latinas incorporadas á lingua coloquial e á literaria.	- B6.3. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.	- LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.	- CMCCT - CSC - CD - CCEC - CCL

UNIDADE 4
SESIÓNS: 16 (2ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- e - p	- B3.2. Tipos de oracións e construcións sintácticas: oracións coordinadas e subordinadas	- B3.2. Recoñecer e clasificar as oracións coordinadas e subordinadas.	- LA2B3.2.1. Recoñece, distingue e clasifica as oracións coordinadas e subordinadas, e relaciónaaas con construcións análogas existentes noutras linguas que coñeza.	- CCL - CAA
		- B3.3. Relacionar e aplicar coñecementos das oracións coordinadas e subordinadas en interpretación e tradución de textos latinos.	- LA2B3.3.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada as oracións coordinadas e subordinadas, e relaciónaaas para traducilos cos seus equivalentes en galego e en castelán.	- CCL - CAA
- d	- B3.3. Oración composta. Subordinación. Conxuncións cum, ut e ne. Oracións completivas, finais, consecutivas, concesivas e interrogativas.	- B3.4. Definir, comprender e recoñecer os diferentes tipos de oracións subordinadas estudadas.	- LA2B3.4.1. Define e comprende o concepto de oración subordinada, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións subordinadas, así como os nexos que as caracterizan.	- CAA - CCL
- e - d	- B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	- B5.1. Realizar a tradución e interpretación de textos latinos orixinais.	- LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	- CCL - CAA
		- B5.2. Utilizar o dicionario, analizar e valorar a información gramatical que proporciona e procurar o termo máis acaído na lingua propia para a tradución.	- LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	- CD - CAA - CCL
- b	- B5.2. Comentario e análise histórica, lingüística e literaria de textos latinos orixinais.	- B5.3. Realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos de autores latinos.	- LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	- CAA - CSC - CCEC - CCL
- a	- B5.3. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	- CSC - CCEC - CCL
- e - p	- B6.1. Ampliación de vocabulario básico latino: léxico literario, científico e filosófico.	- B6.1. Coñecer, identificar e traducir termos latinos pertencentes ao vocabulario especializado: léxico literario, científico e filosófico.	- LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	- CCL - CMCCT - CD

UNIDADE 5
SESIÓNS: 16 (2ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- d	- B3.3. Oración composta. Subordinación. Conxunción quod. Oracións subordinadas de relativo.	- B3.4. Definir, comprender e recoñecer os diferentes tipos de oracións subordinadas estudadas.	- LA2B3.4.1. Define e comprende o concepto de oración subordinada, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións subordinadas, así como os nexos que as caracterizan.	- CAA - CCL
- e - d	- B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	- B5.1. Realizar a tradución e interpretación de textos latinos orixinais. - B5.2. Utilizar o dicionario, analizar e valorar correctamente a información gramatical que proporciona e procurar o termo máis acaído na lingua propia para a tradución do texto.	- LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución. - LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	- CCL - CAA - CD - CAA - CCL
- b	- B5.2. Comentario e análise histórica, lingüística e literaria de textos latinos orixinais.	- B5.3. Realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos de autores latinos.	- LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	- CAA - CSC - CCEC - CCL
- a	- B5.3. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	- CSC - CCEC - CCL
- h	- B5.4. Identificación das características formais dos textos.	- B5.5. Identificar as características formais dos textos.	- LA2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	- CCL - CCEC
- e - p	- B6.1. Ampliación de vocabulario básico latino: léxico literario, científico e filosófico.	- B6.1. Coñecer, identificar e traducir termos latinos pertencentes ao vocabulario especializado: léxico literario, científico e filosófico.	- LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	- CCL - CMCCT - CD

UNIDADE 6
SESIÓNS: 10 (2ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- h - n - i - g - d - p	- B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: historiografía e comedia.	- B4.2. Coñecer as características da historiografía e a comedia, os seus autores, as obras máis representativas e as súas influencias na literatura posterior.	- LA2B4.2.1. Describe as características esenciais da historiografía e a comedia, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	- CAA - CCL - CCEC
		- B4.3. Coñecer os fitos esenciais da historiografía e a comedia como base literaria da literatura e da cultura europea e occidental.	- LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa historiografía e a comedia.	- CMCCT - CCEC
			- LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da historiografía e a comedia, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	- CD - CCL
		- B4.4. Analizar, interpretar e situar no tempo textos mediante lectura comprensiva, distinguindo xénero, época, características e estrutura, se a extensión da pasaxe o permite.	- LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúalos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen.	- CCL - CSC - CCEC
		- B4.5. Establecer relacións e paralelismos entre a historiografía e a comedia e as posteriores.	- LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo da historiografía e a comedia, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea.	- CSC - CD - CCL
			- LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da historiografía e a comedia en textos de autores/as contemporáneos/as, e sèrvese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben.	- CSC - CD - CCL
- d - g - p	- B6.2. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua.	- B6.2. Recoñecer os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos/das estudantes.	- LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado do topónimos estudados.	- CD - CCL
- h	- B6.3. Locucións e expresións latinas incorporadas á lingua coloquial e á literaria.	- B6.3. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.	- LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.	- CMCCT - CSC - CD - CCEC - CCL

UNIDADE 7
SESIÓNS: 16 (3ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- l - d	- B2.2. Morfoloxía verbal: o xerundivo, o infinitivo de futuro pasivo, a perifrástica activa e pasiva.	- B2.5. Identificar, traducir e efectuar a retroversión do xerundivo, o infinitivo de futuro pasivo e a perifrástica activa e pasiva.	- LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose co dicionario a morfoloxía verbal estudada e sinala o seu equivalente en galego e en castelán. - LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía do xerundivo, o infinitivo de futuro pasivo e a perifrástica para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	- CD - CAA - CCL - CCL - CAA - CD
- e	- B3.4. Construcións de xerundivo.	- B3.5. Coñecer as funcións do xerundivo.	- LA2B3.5.1. Identifica o xerundivo en frases e textos, tradúceo correctamente e explica as súas funcións.	- CCL - CAA
- e	- B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	- B5.1. Realizar a tradución e interpretación de textos latinos orixinais.	- LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	- CCL - CAA
- d	- B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	- B5.2. Utilizar o dicionario, analizar e valorar correctamente a información gramatical que proporciona e procurar o termo máis acaído na lingua propia para a tradución do texto.	- LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	- CD - CAA - CCL
- b	- B5.2. Comentario e análise histórica, lingüística e literaria de textos latinos orixinais.	- B5.3. Realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos de autores latinos.	- LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	- CAA - CSC - CCEC - CCL
- a	- B5.3. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	- CSC - CCEC - CCL
- e - p	- B6.1. Ampliación de vocabulario básico latino: léxico literario, científico e filosófico.	- B6.1. Coñecer, identificar e traducir termos latinos pertencentes ao vocabulario especializado: léxico literario, científico e filosófico.	- LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	- CCL - CMCCT - CD

UNIDADE 8
SESIÓNS: 16 (3ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- l - d	- B2.2. Morfoloxía verbal: o xerundio e o supino. Os verbos irregulares.	- B2.5. Identificar, traducir e efectuar a retroversión do do xerundio, supino e os verbos irregulares.	- LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose co dicionario a morfoloxía verbal estudada e sinala o seu equivalente en galego e en castelán. - LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía do xerundio, supino e os verbos irregulares para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	- CD - CAA - CCL - CCL - CAA - CD
- e	- B3.4. Construcións de xerundio e supino.	- B3.5. Coñecer as funcións do xerundio e supino.	- LA2B3.5.1. Identifica o xerundio e o supino en frases e textos, tradúceo correctamente e explica as súas funcións.	- CCL - CAA
- e	- B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	- B5.1. Realizar a tradución e interpretación de textos latinos orixinais.	- LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	- CCL - CAA
- d	- B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	- B5.2. Utilizar o dicionario, analizar e valorar correctamente a información gramatical que proporciona e procurar o termo máis acaído na lingua propia para a tradución do texto.	- LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	- CD - CAA - CCL
- b	- B5.2. Comentario e análise histórica, lingüística e literaria de textos latinos orixinais.	- B5.3. Realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos de autores latinos.	- LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	- CAA - CSC - CCEC - CCL
- a	- B5.3. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	- LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	- CSC - CCEC - CCL
- e - p	- B6.1. Ampliación de vocabulario básico latino: léxico literario, científico e filosófico.	- B6.1. Coñecer, identificar e traducir termos latinos pertencentes ao vocabulario especializado: léxico literario, científico e filosófico.	- LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	- CCL - CMCCT - CD

UNIDADE 9
SESIÓNS: 10 (3ª AVALIACIÓN)

Ob	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
- h - n - i - g - d - p	- B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: a oratoria.	- B4.2. Coñecer as características da oratoria, os seus autores, as obras máis representativas e as súas influencias na literatura posterior.	- LA2B4.2.1. Describe as características esenciais da oratoria, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	- CAA - CCL - CCEC
		- B4.3. Coñecer os fitos esenciais da literatura latina como base literaria da literatura e da cultura europea e occidental.	- LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa oratoria. - LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da oratoria, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	- CMCCT - CCEC - CD - CCL
		- B4.4. Analizar, interpretar e situar no tempo textos mediante lectura comprensiva, distinguindo xénero, época, características e estrutura, se a extensión da pasaxe o permite.	- LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúalos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen.	- CCL - CSC - CCEC
		- B4.5. Establecer relacións e paralelismos entre a oratoria latinas e as posteriores.	- LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo da oratoria, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea. - LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da oratoria en textos de autores/as contemporáneos/as, e sèrvese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben.	- CSC - CD - CCL - CSC - CD - CCL
- d - g - p	- B6.2. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua.	- B6.2. Recoñecer os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos/das estudantes.	- LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado do topónimos estudados.	- CD - CCL
- h	- B6.3. Locucións e expresións latinas incorporadas á lingua coloquial e á literaria.	- B6.3. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.	- LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.	- CMCCT - CSC - CD - CCEC - CCL

4.- GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

UNIDADE 1

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
- LA2B2.1.1. Nomea e describe as categorías gramaticais, e sinala os trazos que as distinguen.	- Nomea e describe a categorías gramaticais.	1%		100%
- LA2B2.2.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexemas e morfemas, e procurando exemplos noutros termos nos que estean presentes.	- Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexemas e morfemas.	1%		100%
- LA2B2.3.1. Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto latino, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seu enunciado.	- Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto latino e identifica correctamente os seus formantes.	1%		100%
- LA2B2.4.1. Identifica con seguridade calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	- Identifica e declina formas nominais e pronominais.	1%		100%
- LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	- Aplica os seus coñecementos de morfoloxía nominal e pronominal para realizar traducións.	1%		100%
- LA2B2.5.1. Identifica con seguridade o participio, declíno e sinala o seu equivalente en galego e en castelán	- Identifica e declina participios.	10%	90%	10%
- LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía do participio para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	- Aplica os seus coñecementos da morfoloxía do participio para realizar traducións coa axuda do dicionario.	15%	90%	10%
- LA2B3.1.1. Utiliza axeitadamente a análise da sintaxe nominal e pronominal dun texto para efectuar correctamente a súa tradución.	- Analiza correctamente os nomes e pronomes dun texto para realizar a súa tradución.	15%	90%	10%
- LA2B3.5.1. Identifica o participio en frases e textos, tradúceo correctamente e explica as súas funcións.	- Analiza e traduce correctamente o participio en frases e textos.	15%	90%	10%
- LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	- Analiza correctamente frases e textos para efectuar a súa tradución.	20%	90%	10%
- LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	- Utiliza correctamente o dicionario identificando o significado máis apropiado polo contexto da frase.	20%	90%	10%

UNIDADE 2

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
- LA2B2.4.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	- Identifica e declina formas nominais e pronominais.	8%		100%
- LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	- Aplica os seus coñecementos de morfoloxía nominal e pronominal para realizar traducións.	10%	100%	
- LA2B2.5.1. Identifica con seguridade o infinitivo e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	- Identifica os infinitivos.	12%		100%
- LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía do infinitivo para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	- Analiza e traduce correctamente os infinitivos.	15%	90%	10%
- LA2B3.1.1. Utiliza axeitadamente a análise da sintaxe nominal e pronominal dun texto para efectuar correctamente a súa tradución.	- Analiza correctamente os nomes e pronomes dun texto para realizar a súa tradución.	15%	90%	10%
- LA2B3.5.1. Identifica o infinitivo en frases e textos, tradúceo correctamente e explica as súas funcións.	- Analiza e traduce infinitivos en frases e textos.	15%	90%	10%
- LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	- Analiza correctamente frases e textos para efectuar a súa tradución.	15%	90%	10%
- LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	- Utiliza correctamente o dicionario identificando o significado máis apropiado polo contexto da frase.	10%	90%	10%

UNIDADE 3

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
- LA2B4.2.1. Describe as características esenciais da épica e a lírica e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	Describe as características esenciais da épica e a lírica.	10%	100%	
- LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa épica e a fábula.	Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa épica e a fábula.	1%		100%
- LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da épica a a fábula, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	Nomea autores representativos da épica a a fábula, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	47%	100%	
- LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo da épica e a lírica, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea.	Analiza o diferente uso que se fixo da épica e a lírica, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea.	1%		100%
- LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da épica e a lírica en textos de autores/as contemporáneos/as, e sèrvese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben.	Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da épica e a lírica en textos de autores/as contemporáneos/as.	1%		100%
- LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado do topónimos estudados.	Identifica a etimoloxía e coñece o significado do topónimos estudados.	20%	100%	
- LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.	Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas.	20%	100%	

UNIDADE 4

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
- LA2B3.2.1. Recoñece, distingue e clasifica as oracións coordinadas e subordinadas, e relaciónaaas con construcións análogas existentes noutras linguas que coñeza.	Recoñece, distingue e clasifica as oracións coordinadas e subordinadas.	5%	90%	10%
- LA2B3.3.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada as oracións coordinadas e subordinadas, e relaciónaaas para traducilos cos seus equivalentes en galego e en castelán.	Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada as oracións coordinadas e subordinadas.	5%	90%	10%
- LA2B3.4.1. Define e comprende o concepto de oración subordinada, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións subordinadas, así como os nexos que as caracterizan.	Define e comprende o concepto de oración subordinada	1%		100%
- LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	11%	90%	10%
- LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	75%	90%	10%
- LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos	1%		100%
- LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos	1%		100%
- LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	1%		100%

UNIDADE 5

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
- LA2B3.4.1. Define e comprende o concepto de oración subordinada, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións subordinadas, así como os nexos que as caracterizan.	Recoñece os tipos de oracións subordinadas, así como os nexos que as caracterizan.	11%	90%	10%
- LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	10%	90%	10%
- LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	75%	90%	10%
- LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos	1%		100%
- LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos	1%		100%
- LA2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	1%		100%
- LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	1%		100%

UNIDADE 6

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
- LA2B4.2.1. Describe as características esenciais da historiografía e a comedia, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	Describe as características esenciais da historiografía e a comedia.	10%	100%	
- LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa historiografía e a comedia.	Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores e obras.	1%		100%
- LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da historiografía e a comedia, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	Nomea autores representativos da historiografía e a comedia, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	46%	100%	
- LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúaos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen.	Realiza comentarios de textos latinos e sitúaos no tempo, explicando a súa estrutura e identifica o xénero ao que pertencen.	1%		100%
- LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo da historiografía e a comedia, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea.	Analiza o diferente uso que se fixo da historiografía e a comedia	1%		100%
- LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da historiografía e a comedia en textos de autores/as contemporáneos/as, e sèrvese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben.	Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da historiografía e a comedia en textos de autores/as contemporáneos/as.	1%		100%
- LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado do topónimos estudados.	Identifica a etimoloxía e coñece o significado do topónimos estudados.	20%	100%	
- LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.	Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas	20%	100%	

UNIDADE 7

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
- LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose co dicionario a morfoloxía verbal estudada e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	Identifica con seguridade e axudándose co dicionario a morfoloxía verbal estudada e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	5%	90%	10%
- LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía do xerundivo, o infinitivo de futuro pasivo e a perifrástica para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	Aplica os seus coñecementos da morfoloxía do xerundivo, o infinitivo de futuro pasivo e a perifrástica para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	5%	90%	10%
- LA2B3.5.1. Identifica o xerundivo en frases e textos, tradúceo correctamente e explica as súas funcións.	Identifica o xerundivo en frases e textos, tradúceo correctamente e explica as súas funcións.	5%	90%	10%
- LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	7%	90%	10%
- LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	75%	90%	10%
- LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos	1%		100%
- LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos	1%		90%
- LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	1%		90%

UNIDADE 8

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
- LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose co dicionario a morfoloxía verbal estudada e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	Identifica con seguridade e axudándose co dicionario a morfoloxía verbal estudada e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	5%		
- LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía do xerundio, supino e os verbos irregulares para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	Aplica os seus coñecementos da morfoloxía do xerundio, supino e os verbos irregulares para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	5%		
- LA2B3.5.1. Identifica o xerundio e o supino en frases e textos, tradúceo correctamente e explica as súas funcións.	Identifica o xerundio e o supino en frases e textos, tradúceo correctamente e explica as súas funcións.	5%		
- LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	7%		
- LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	75%		
- LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos	1%		
- LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos	1%		
- LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	1%		

UNIDADE 9

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
- LA2B4.2.1. Describe as características esenciais da oratoria, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	Describe as características esenciais da oratoria.	26%		
- LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa oratoria.	Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores e obras	1%		
- LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da oratoria, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	Nomea autores representativos da oratoria, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	30%		
- LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúalos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen.	Realiza comentarios de textos latinos e sitúalos no tempo, explicando a súa estrutura e identifica o xénero ao que pertencen.	1%		
- LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo da oratoria, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea.	Analiza o diferente uso que se fixo da oratoria	1%		
- LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da oratoria en textos de autores/as contemporáneos/as, e sèrvese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben.	Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da oratoria en textos de autores/as contemporáneos/as.	1%		
- LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado do topónimos estudados.	Identifica a etimoloxía e coñece o significado do topónimos estudados.	20%		
- LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.	Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas	20%		

5.- PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Os procedementos e instrumentos de avaliación son os seguintes:

A) EXAMES. O valor dos exames na nota de avaliación será dun mínimo dun 90%.

Faranse **tres exames por trimestre:**

Dous exames de gramática e tradución. A parte de gramática terá un valor máximo de 2 puntos. A parte de tradución constará dun texto que haberá que analizar morfosintacticamente e traducir con dicionario; terá un valor máximo de 8 puntos. Na tradución consideraranse faltas os erros cometidos tanto na interpretación gramatical (morfoloxía e sintaxe) coma na léxica (erro na consulta do dicionario). Valorarase positivamente a corrección e soltura sintáctica da tradución.

O terceiro exame será de teoría: latinismos e os xéneros literarios establecidos en cada avaliación. Este exame puntuarase sobre 10 puntos. Valorarase tanto o contido coma a forma en que os coñecementos son expostos (corrección e soltura léxica, sintáctica, ortográfica, etc.).

B) EXPOSICIÓN ORAL. O valor total na nota de avaliación destes dous instrumentos de avaliación será dun máximo dun 10%.

CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA DE XUÑO: **o exame de xuño** constará dun texto de Eutropio para traducir (7 puntos) e varias cuestións sobre latinismos e xéneros literarios (3 puntos). O único instrumento de avaliación empregado en xuño será o exame. Os criterios de calificación serán os expostos no punto 8.

6.- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

A metodoloxía didáctica de Bacharelato debe presentar as seguintes **características:**

- Favorecerá a capacidade do alumno para aprender en por si, para traballar en equipo e para aplicar os métodos apropiados de investigación.
- Subliñará a relación dos aspectos teóricos da materia coas súas aplicacións prácticas na sociedade.

Os **principios básicos** que han de estar presentes continuamente no proceso de ensino/aprendizaxe de cada unidade didáctica son os seguintes:

- Selección de textos accesibles ao nivel dos alumnos. A práctica da tradución será, pois, graduada (é dicir, acorde aos coñecementos do alumno), suxestiva (polo seu contido e relación co tema tratado na unidade), continuada (para que resulte eficaz) e controlada (baixo a dirección e orientación do profesor ou profesora).
- A correcta interpretación dun fragmento implicará o seu contextualización, a análise dos aspectos gramaticales, a captación e o comentario da mensaxe que nel aparece.
- É recomendable recorrer tamén á lectura de fragmentos traducidos ou bilingües de autores latinos como en anos anteriores fixaba o Grupo de Traballo da selectividade.
- O estudo dos aspectos lingüísticos e culturais debe ser simultáneo.
- A asimilación dos contidos lingüísticos e culturais terá o dobre obxectivo de comprender a sociedade e a cultura romana e coñecer a súa pervivencia no mundo occidental.

A aplicación metodolóxica práctica a cada tema contará basicamente cos seguintes pasos:

1. Actividades de introdución, motivación e coñecementos previos:

- O coñecemento detallado por parte do alumno dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, etc. da unidade didáctica, co fin de que saiba por onde se move e que sentido teñen as actividades que se realizan.
- Introducción motivadora por parte do profesor, onde se sinalen os elementos máis atractivos por actuais e interdisciplinares do tema que se vai a tratar.
- Repaso das nocións xa vistas con anterioridade e consideradas necesarias para a comprensión da unidade, tomando nota das lagoas ou dificultades detectadas.
- Introducción de cada aspecto lingüístico, sempre que iso sexa posible, mediante as semellanzas ou pervivencia dos mesmos na lingua propia do alumno.

2. Actividades de desenvolvemento:

- Lectura e comentario de textos.
- Lectura comprensiva do tema de cultura.
- Resolución de exercicios de léxico.
- Resolución de exercicios sobre aspectos morfosintácticos e tradución de oracións con aplicación dos mesmos.
- Tradución dos textos orixinais propostos, realizando os seguintes pasos:
 - a. Lectura previa en voz alta corrixida polo profesor.
 - b. Análise do vocabulario.
 - c. Relacións gramaticales:
 - illar as oracións
 - recoñecer as formas gramaticales
 - establecer as relacións sintácticas
 - d. Tradución.

3. Actividades de sínteses-resumen:

- Realización de esquemas dos apartados de literatura, lingua e léxico.
- Visualización da materia lingüística e cultural incluída en cada unidade mediante diapositivas, gráficos, paradigmas, esquemas, etc.

7.- MATERIAL E RECURSOS DIDÁCTICOS

Non se fixará ningún libro de texto determinado. Será o profesor o encargado de facilitar ao alumno o material que sexa necesario. Utilizarase o dicionario Latino-Español de Vox.

Outro tipo de recursos didácticos que se poderán utilizar para completar as explicacións, facilitar a súa asimilación por parte dos alumnos e proporcionarlles o material necesario para levar a cabo os seus traballos de investigación son:

- Diapositivas
- Vídeos, DVD, CD
- Dicionarios etimolóxicos, mitolóxicos, etc.
- Libros de consulta que abranguen distintos temas: historia, literatura, mitoloxía, vida cotiá, arte.
- Textos clásicos e outros de distintas etapas históricas ata chegar á actualidade que lle sirvan de punto de comparación, etc.

Para iso utilizaremos todo o material dispoñible do Departamento de Latín e solicitaremos a colaboración de outros Departamentos que dispoñan de recursos que nos poidan ser útiles. Ademais, será una referencia constante para a búsqueda de

información a Biblioteca do noso centro, á que de cando en vez nos achegaremos para a elaboración dos traballos de investigación.

Como recurso imprescindible faremos uso das novas tecnoloxías da información e comunicación, que proporcionarán ao alumnado unha visión novedosa e atractiva das linguas clásicas.

8.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN E CALIFICACIÓN

Os criterios de avaliación de cada estándar de aprendizaxe xa foron expostos no punto 3.

Os criterios de calificación son os seguintes:

A) EXAMES

- Cada erro na parte gramatical descontará 0'2.
- Cada erro na parte de tradución do texto descontará entre un 0'3 e un 0'5. Os descontos polos erros cometidos se aplicarán sobre o valor de cada pregunta, frase ou texto do exame. Cada pregunta, frase ou texto terá valor 0 cando a suma dos descontos dos erros sexa igual ou superior ao valor da pregunta, frase ou texto respectivo, e os erros que excedan o valor de cada pregunta, frase ou texto non se descontarán ao valor de outras preguntas, frases ou textos.
- A nota dos exames se obterá facendo a media das puntuacións obtidas en cada un deles, sempre que os exames estén valorados en 3 puntos ou máis.

B) EXPOSICIÓN ORAL.

Cada unha das valoracións positivas da exposición oral oscilarán entre os valores de 0'10 e 0'15. A exposición oral levarase a cabo na corrección diaria dos exercicios e actividades e para iso preguntárase cada día aleatoriamente aos alumnos. Valorárase o seguinte:

- A correcta execución de exercicios e actividades segundo o marcado no enunciado de cada un deles.
- A orde e limpeza na realización dos exercicios e actividades.
- O grao de exactitude dos datos e explicacións, entre outros:
 - corrección na declinación nominal e pronominal,
 - corrección na flexión verbal,
 - corrección na análise morfosintáctica,
 - corrección na lectura de frases e textos,
 - corrección na evolución fonética e uso de latinismos.

Se o alumno é sorprendido **copiando**, se lle retirará o exame, que será cualificado cun 0.

NOTA DE AVALIACIÓN: Se a nota resultante ten decimais, redondearase o resultado á nota superior se é maior que 0,5.

A NOTA FINAL será a media das tres avaliacións. Se a nota resultante da media ten decimais, redondearase o resultado á nota superior se é maior que 0,5.

RECUPERACIÓN:

- **Non haberá necesariamente recuperacións**, xa que ó ser avaliación continua unha avaliación negativa dase por recuperada ó superar outra posterior. Só se recuperará obrigatoriamente o exame de teoría (latinismos e xéneros literarios) que estea suspenso nunha avaliación igualmente suspensa.
- A avaliación negativa na terceira avaliación suporá que o alumno terá que examinarse de toda a asignatura na proba extraordinaria do mes de xuño.
- No mes de maio farase un exame de recuperación únicamente do exame de teoría (latinismos e xéneros literarios), no caso dos alumnos que teñan aprobada a terceira avaliación e suspenso o exame de teoría dunha avaliación anterior suspensa. A avaliación positiva deste exame é imprescindible para a obter a avaliación positiva da asignatura no mes de maio.

9.- ACREDITACIÓN DE COÑECEMENTOS PREVIOS

- C) Alumnos procedentes doutros centros por traslado de expediente:
- Nas primeiras semanas faríase un seguimento especial para detectar as posibles carencias gramaticais que condicionen o labor normal de traducción.
 - Se é o caso, traballarase individualmente co alumno:
 - atención especial na clase.
 - exercicios específicos para a súa realización en clase.
 - exercicios específicos para a súa realización na casa.
- D) Alumnos que haxan cambiado de opción en segundo de bacharelato e non cursaran Latín I anteriormente:
- Realización dun exame a primeira semana de clase das mesmas características que o exame da convocatoria de setembro.

10.- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Aqueles alumnos que non progresen adecuadamente serán debidamente atendidos para que, do xeito máis rápido posible, se incorporen de novo ao ritmo normal de seguimento da programación. Preténdese con este reforzo evitar o abandono da materia, ao non poder seguir as explicacións por falta de coñecementos previos aínda non asimilados, pola dificultade que poideran presentar de entendemento para estes casos particulares.

Seguiranse as seguintes pautas:

- Detección inicial do problema.
- Localización dos contidos a partir dos cais o alumno comeza a non progresar segundo o esperado.
- Explicación individual de ditos contidos.
- Realización de actividades específicas que permitan a comprensión e asimilación dos contidos.
- Seguimento individualizado, unha vez acadados os obxectivos, para evitar que xurda de novo esta situación.

11.- CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Os ensinos transversais supoñen a adquisición de contidos de valor. Desde a óptica do latín estes temas transversais pódense tratar comentando aqueles elementos e costumes da sociedade latina que se consideran socialmente útiles ou criticando aqueles que evidencian comportamentos e ideas lesivas para a sociedade ou o individuo.

Os temas transversais que adoptamos son:

1. Educación para a igualdade de oportunidades de ambos os sexos: derivarase do estudo da situación da muller en Roma, da comparación coa situación xurídica, social e familiar na antigüidade coa situación actual.

2. A Educación moral e cívica, e, como consecuencia diso, a educación para a paz derivarase do tratamento dos sistemas políticos na antigüidade; dos grupos sociais; do tipo de sociedade e ideais que reflictan os textos que manexen. Da reflexión sobre a diversidade lingüística e cultural de España e Europa.

3. A educación para a saúde derivarase da reflexión crítica sobre os hábitos de hixiene e coidado persoal nas sociedades clásicas, da importancia que nestas sociedades dábase ao exercicio físico, e do afán romano por manter un perfecto equilibrio entre corpo e mente.

4. A educación ambiental do coñecemento do respecto que os antigos sentían pola natureza. Do coñecemento e respecto polo noso patrimonio arqueolóxico.

Os temas transversais desenvolveranse mediante paráfrasis e comentarios acordados co tema tratado en clase, nos textos traducidos, con cuestións directamente propostas para resolver en pequeno grupo, individualmente ou por medio de debates.

IV.- LATÍN 4º E.S.O.

1.- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE. RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS

1.2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

A contribución da materia de Latín a esta competencia céntrase especialmente en desenvolver aspectos esenciais da formación do alumnado, como son:

- Interactuar coa contorna natural de maneira respectuosa.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Manexar os coñecementos sobre ciencia e tecnoloxía para solucionar problemas, comprender o que ocorre ao noso ao redor e responder preguntas.
- Coñecer e utilizar os elementos matemáticos básicos: operacións, magnitudes, porcentaxes, proporcións, formas xeométricas, criterios de medición e codificación numérica, etc.
- Comprender e interpretar a información presentada en formato gráfico.
- Organizar a información utilizando procedementos matemáticos.
- Aplicar estratexias de resolución de problemas a situacións da vida cotiá.

Comunicación lingüística

A competencia en comunicación lingüística debemos vinculala coa práctica social da comunicación, sexa oral ou escrita. Ao desenvolvemento da mesma, a materia de Latín contribúe de forma especial e significativa desde moitos e diferentes contidos e actividades, de modo que os alumnos e as alumnas que cursaron a materia adquiren unha especial preparación para afrontar con éxito situacións de comunicación oral ou escrita, todo iso desde unha mellora evidente da comprensión formal do acto comunicativo nas súas diferentes modalidades e dunha especial preparación para a motivación e creación de distintos tipos de mensaxes.

Por tanto, destacamos os descritores seguintes:

- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.
- Manter unha actitude favorable cara á lectura.
- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.
- Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticales para elaborar textos escritos e orais.
- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.
- Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.
- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.
- Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou en materias diversas.

Competencia dixital

Na materia de Latín, a contribución á competencia dixital é inherente á aprendizaxe da mesma, por canto o emprego das tecnoloxías dixitais convértese nun instrumento imprescindible no proceso de ensino-aprendizaxe da materia. Todo iso coa premisa da súa utilización creativa e crítica.

Para iso, nesta área, traballaremos os seguintes descritores da competencia:

- Empregar distintas fontes para a procura de información.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

O coñecemento e achegamento á sociedade, á cultura, á literatura, ao pensamento e ás manifestacións artísticas da Roma antiga contribúe de maneira especial ao desenvolvemento desta competencia.

Polo que nesta área, traballaremos os seguintes descritores:

- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica?), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e as manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.

Competencias sociais e cívicas

O traballo e o coñecemento da propia evolución da sociedade romana supoñen unha contribución excelente ao desenvolvemento das competencias sociais e cívicas, máxime nunha sociedade como a actual, tan dinámica e complexa. E iso é así dada a diversidade de situacións e relacións que o estudo da sociedade e a historia de Roma ofrece ao alumnado. Desta forma, ese estudo e coñecemento contribuirá ao desenvolvemento desta competencia do seguinte modo:

Para iso adestraremos os seguintes descritores:

- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución.
- Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Habemos de ter en conta que esta competencia implica basicamente a capacidade que ten o alumnado para transformar as súas ideas en actos. Ao desenvolvemento do proceso que implica esa transformación contribúe a materia de Latín mediante:

- Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.
- Ser constante no traballo, superando as dificultades.
- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e ter confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Priorizar a consecución de obxectivos grupales sobre os intereses persoais.
- Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa.
- Atopar posibilidades na contorna que outros non aprecian.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.
- Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.

Aprender a aprender

A materia de Latín debe contribuír de forma especial ao desenvolvemento desta competencia, potenciando nos alumnos e as alumnas a capacidade de iniciar, organizar e manterse na aprendizaxe; e iso conséguese motivando ao alumnado na curiosidade pola materia, de modo que el mesmo senta protagonista da súa aprendizaxe.

Traballaremos os seguintes descriptors de maneira prioritaria:

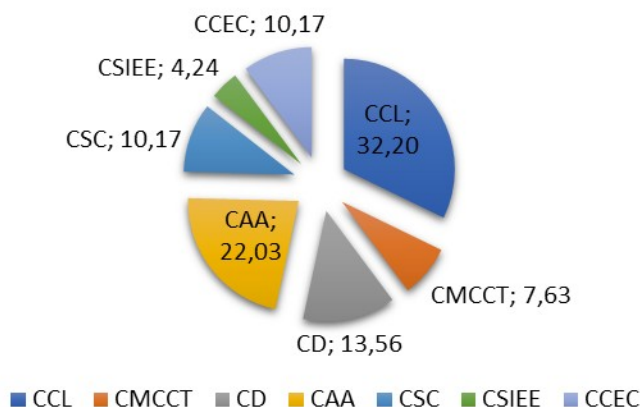
- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas?
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Planificar os recursos necesarios e os pasos que se han de realizar no proceso de aprendizaxe.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

1.2. RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS

Competencias	Estándares de aprendizaxe
CCL	LAB.1.5.1. LAB.1.6.1. LAB2.3.1. LAB3.1.1. LAB3.2.1. LAB3.3.1. LAB3.4.1. LAB3.4.2. LAB3.5.1. LAB3.5.2. LAB3.6.1. LAB3.6.2. LAB3.6.3. LAB3.6.4. LAB4.2.1. LAB4.2.2. LAB4.3.1. LAB4.4.1. LAB4.5.1. LAB4.6.1. LAB5.1.4. LAB5.2.1. LAB5.2.2. LAB5.3.1. LAB5.4.1. LAB5.6.1. LAB5.6.1. LAB5.7.1. LAB6.1.1. LAB6.2.1. LAB6.3.1. LAB6.4.1. LAB6.4.2. LAB6.5.1. LAB6.6.1. LAB7.1.1. LAB7.3.1. LAB7.4.1.
CMCCT	LAB1.1.1. LAB.1.2.1. LAB3.1.1. LAB4.1.1. LAB4.4.1. LAB4.5.1. LAB5.1.3. LAB5.7.1. LAB6.4.2.
CD	LAB1.1.1. LAB.1.2.1. LAB.1.3.1. LAB1.4.1. LAB2.1.1. LAB2.2.1. LAB3.4.1. LAB3.6.2. LAB5.1.1. LAB5.1.3. LAB5.4.1. LAB5.5.1. LAB5.6.1. LAB6.4.2. LAB7.1.2. LAB7.4.1.
CAA	LAB1.1.1. LAB.1.2.1. LAB.1.3.1. LAB1.4.1. LAB.1.5.1. LAB.1.6.1. LAB2.2.1. LAB3.2.1. LAB3.3.1. LAB3.4.2. LAB3.5.1. LAB3.5.2. LAB3.6.1. LAB3.6.3. LAB4.2.1. LAB4.4.1. LAB4.5.1. LAB5.1.2. LAB5.1.3. LAB5.5.1. LAB5.6.1. LAB6.1.1. LAB6.2.1. LAB6.3.1. LAB7.1.1. LAB7.1.2.
CSC	LAB1.1.1. LAB.1.3.1. LAB1.4.1. LAB5.1.1. LAB5.1.2. LAB5.1.4. LAB5.2.1. LAB5.2.2. LAB5.3.1. LAB5.6.1. LAB5.7.1. LAB7.4.1.
CSIEE	LAB5.1.1. LAB5.2.1. LAB5.2.2. LAB5.6.1. LAB5.7.1.
CCEC	LAB1.1.1. LAB2.1.1. LAB5.1.2. LAB5.1.4. LAB5.2.2. LAB5.3.1. LAB5.4.1. LAB5.5.1. LAB5.6.1. LAB5.7.1. LAB6.4.1. LAB7.4.1.

Competencias	Nº de estándares	Porcentaxe
CCL	38	32,20
CMCCT	9	7,63
CD	16	13,56
CAA	26	22,03
CSC	12	10,17
CSIEE	5	4,24
CCEC	12	10,17
TOTAL	118	100,00

Perfil competencial Latín 4º E.S.O

2.- OBXECTIVOS

2.1. OBXECTIVOS XERAIS DE EDUCACIÓN SECUNDARIA

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes; coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais; practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos; exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais e resolver pacíficamente os conflitos, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, incorporar novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza nun mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua castelá e, se a houber, na lingua cooficial da comunidade autónoma, textos e mensaxes complexos, e iniciarse no coñecemento, a lectura e o estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- j) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e a historia propias e dos demais, así como o patrimonio artístico e cultural.
- k) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar críticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, e contribuír así á súa conservación e mellora.
- l) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación

2.2. OBXECTIVOS DA MATERIA DE LATÍN 4.º ESO

- 1. Localizar no mapa as linguas de España clasificándoas e identificando a súa orixe.
- 2. Traducir étimos latinos transparentes.
- 3. Analizar os distintos formantes das palabras.
- 4. Profundar no significado dos latinismos máis usados.
- 5. Coñecer e utilizar distintos sistemas de escritura e alfabetos.
- 6. Expresarse correctamente en latín respectando as normas básicas de pronuncia.

7. Clasificar tipos de palabras.
8. Facer uso da declinación.
9. Conxugar verbos correctamente.
10. Traducir textos sinxelos.
11. Analizar as funcións das palabras na oración.
12. Profundar no coñecemento dos casos latinos.
13. Discriminar entre oracións simples e compostas clasificándoas correctamente.
14. Analizar as construcións de infinito e participio de perfecto concertado.
15. Realizar eixos cronolóxicos para coñecer os períodos de Roma.
16. Coñecer os feitos históricos, a organización política e social, a composición familiar e roles dos seus membros e os deuses, mitos e heroes latinos de Roma.
17. Profundar na análise morfológico e sintáctico.
18. Realizar comentarios de textos clásicos fomentando a comprensión.
19. Analizar o léxico latino transparente e recoñecer os elementos latinos que permanecen na nosa lingua.

3.- TEMPORALIZACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

3.1. BLOQUES

O currículo a materia de Latín agrúpase en varios bloques. Os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe fórmulanse para 4.º de Educación Secundaria.

Na súa redacción, respectarase a numeración dos criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe tal e como aparece no Real Decreto 1105/2014, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico de Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato.

Bloque 1. O latín, orixe das linguas romances

Contidos

- Marco xeográfico da lingua.
- O indoeuropeo.
- As linguas de España: linguas romances e non romances.
- Pervivencia de elementos lingüísticos latinos.
- Identificación de lexemas e afijos latinos usados na propia lingua.

Criterios de Avaliación

1. Coñecer as orixes das linguas faladas en España, clasificalas e localizalas nun mapa.
2. Poder traducir étimos latinos transparentes.
3. Coñecer, identificar e distinguir os distintos formantes das palabras.
4. Recoñecer e explicar o significado dalgúns dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España, explicando o seu significado para partir do termo de orixe.

Estándares de aprendizaxe

- 1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión

puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.

1.2. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciándoas pola súa orixe en romances e non romances e delimitando nun mapa as zonas nas que se utilizan.

2.1. Traduce do latín as palabras transparentes servíndose do repertorio léxico que coñece tanto na propia lingua como noutras linguas modernas.

3.1. Identifica e distingue en palabras propostas as súas formantes, sinalando e diferenciando lexemas e afijos e buscando exemplos doutros termos nos que estean presentes.

4.1. Deduce o significado de palabras tomadas das distintas linguas de España a partir dos étimos latinos.

Bloque 2. Sistema da lingua latina: elementos básicos

Contidos

- Diferentes sistemas de escritura: as orixes da escritura.
- Orixes do alfabeto latino.
- A pronuncia.

Criterios de Avaliación

1. Coñecer diferentes sistemas de escritura e distinguilos do alfabeto.
2. Coñecer a orixe do alfabeto nas linguas modernas.
3. Coñecer e aplicar con corrección as normas básicas de pronuncia en latín.

Estándares de aprendizaxe

- 1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura, clasificándoos conforme á súa natureza e a súa función.
- 2.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinalando as principais adaptacións que se producen en cada unha delas.
- 3.1. Le en voz alta textos latinos de certa extensión coa pronuncia correcta.

Bloque 3. Morfoloxía

Contidos

- Formantes das palabras.
- Tipos de palabras: variables e invariables.
- Concepto de declinación: as declinacións.
- Flexión de substantivos, adxectivos e verbos.
- Os verbos: formas persoais, infinitivo de presente activo e participio de perfecto.

Criterios de Avaliación

1. Identificar e distinguir os distintos formantes das palabras.
2. Distinguir e clasificar distintos tipos de palabras.
3. Comprender o concepto de declinación e flexión verbal.
4. Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa declinación e declinalas correctamente.
5. Conxugar correctamente as formas verbais estudadas.
6. Identificar e relacionar elementos morfolóxicos da lingua latina que permitan a análise e tradución de textos sinxelos.

Estándares de aprendizaxe

- 1.1. Descompón palabras nos seus distintos formantes, servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.
- 2.1. Distingue palabras variables e invariables explicando os trazos que permiten identificalas e definindo criterios para clasificalas.

- 3.1. Enuncia correctamente distintos tipos de palabras en latín, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasificándoos segundo a súa categoría e declinación.
- 3.2. Distingue diferentes tipos de palabras a partir do seu enunciado.
- 4.1. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.
- 5.1. Identifica as distintas conjugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conjugación a partir do seu enunciado.
- 5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os diferentes modelos de conjugación.
- 5.3. Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada un dos temas verbais latinos: en voz activa o modo indicativo tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto, o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de indicativo, así como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.
- 5.4. Cambia de voz as formas verbais.
- 5.5. Traduce correctamente ao castelán diferentes formas verbais latinas.
- 6.1. Identifica e relaciona elementos morfolóxicos da lingua latina para realizar a análise e tradución de textos sinxelos.

Bloque 4. Sintaxe

Contidos

- Os casos latinos.
- A concordancia.
- Os elementos da oración.
- A oración simple: oracións atributivas e predicativas.
- As oracións coordinadas.
- As oracións de infinitivo concertado.
- Usos do participio.

Criterios de Avaliación

1. Coñecer e analizar as funcións das palabras na oración.
2. Coñecer os nomes dos casos latinos e identificar as principais funcións que realizan na oración, saber traducir os casos á lingua materna de forma adecuada.
3. Recoñecer e clasificar os tipos de oración simple.
4. Distinguir as oracións simples das compostas.
5. Identificar as construcións de infinitivo concertado.
6. Identificar, distinguir e traducir de forma correcta as construcións de participio de perfecto concertado máis transparentes.
7. Identificar e relacionar elementos sintácticos da lingua latina que permitan a análise e tradución de textos sinxelos.

Estándares de aprendizaxe

- 1.1. Analiza morfolóxica e sintácticamente frases e textos adaptados identificando correctamente as categorías gramaticais ás que pertencen as diferentes palabras e explicando as funcións que realizan no contexto.
- 2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal latina, explicando as principais funcións que realizan dentro da oración e ilustrando con exemplos a forma adecuada de traducilos.
- 3.1. Compara e clasifica diferentes tipos de oracións simples identificando as súas características.
- 4.1. Compara e clasifica diferentes tipos de oracións compostas, diferenciándoas das oracións simples.

5.1. Recoñece dentro de frases e textos sinxelos construcións de infinitivo concertado, analizándoas e traducíndoas de forma correcta.

6.1. Recoñece, dentro de frases e textos sinxelos, as construcións de participio de perfecto concertado máis transparentes, analizándoas e traducíndoas de forma correcta.

7.1. Identifica e relaciona elementos sintácticos da lingua latina para realizar a análise e tradución de textos sinxelos.

Bloque 5. Roma: historia, cultura e civilización

Contidos

- Períodos da historia de Roma.
- Organización política e social de Roma.
- Vida cotiá. A familia romana.
- Mitoloxía e relixión.

Criterios de Avaliación

1. Coñecer os feitos históricos dos períodos da historia de Roma, encadralos no seu período correspondente e realizar eixos cronolóxicos.
2. Coñecer os trazos fundamentais da organización política e social de Roma.
3. Coñecer a composición da familia e os roles asignados aos seus membros.
4. Coñecer os principais deuses da mitoloxía.
5. Coñecer os deuses, mitos e heroes latinos e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e heroes antigos e os actuais.

Estándares de aprendizaxe

- 1.1. Distingue as diferentes etapas da historia de Roma, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso dunhas a outras.
- 1.2. Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico correspondente.
- 1.3. Pode elaborar eixos cronolóxicos nos que se representan fitos históricos relevantes, consultando diferentes fontes de información.
- 1.4. Describe algúns dos principais fitos históricos da civilización latina explicando a grandes liñas as circunstancias nas que teñen lugar e as súas principais consecuencias.
- 2.1. Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.
- 2.2. Describe a organización da sociedade romana, explicando as características das distintas clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, comparándoos cos actuais.
- 3.1. Identifica e explica os diferentes papeis que desempeñan dentro da familia cada un dos seus membros analizando a través deles estereotipos culturais da época e comparándoos cos actuais.
- 4.1. Identifica os principais deuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, e establecendo relacións entre os deuses máis importantes.
- 5.1. Recoñece e ilustra con exemplos a pervivencia do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, sinalando as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos.

Bloque 6. Textos

Contidos

- Iniciación ás técnicas de tradución e retroversión.
- Análise morfológico e sintáctico.
- Lectura comprensiva de textos traducidos.

Criterios de Avaliación

1. Aplicar coñecementos básicos de morfoloxía e sintaxe para iniciarse na interpretación e tradución de frases de dificultade progresiva e textos adaptados.
2. Realizar a través dunha lectura comprensiva a análise e o comentario do contido e a estrutura de textos clásicos traducidos.

Estándares de aprendizaxe

- 1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfológico e sintáctico de frases de dificultade graduada e textos adaptados para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.
- 1.2. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender de forma global textos sinxelos.
- 2.1. Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.
- 2.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo os seus partes.

Bloque 7. Léxico**Contidos**

- Vocabulario básico latino: léxico transparente, palabras de maior frecuencia e principais prefixos e sufijos.
- Nocións básicas de evolución fonética, morfológica e semántica do latín ás linguas romances. Palabras patrimoniais e cultismos.

Criterios de Avaliación

1. Coñecer, identificar e traducir o léxico latino transparente, as palabras de maior frecuencia e os principais prefixos e sufijos.
2. Recoñecer os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos alumnos e as alumnas.

Estándares de aprendizaxe

- 1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados partindo do contexto ou de palabras da lingua propia.
- 1.2. Identifica e explica as palabras de maior frecuencia e os principais prefixos e sufijos, traducíndoos á propia lingua.
- 2.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.
- 2.2. Identifica e diferenza cultismos e termos patrimoniais relacionándoos co termo de orixe.

3.2. UNIDADES DIDÁCTICAS

UNIDADE 1

SESIÓNS: 12 (1ª AVALIACIÓN)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
A historia da lingua latina. - Coñecemento da orixe e as principais fases da historia da lingua latina.	1. Situar a lingua latina historicamente. Valorar a historia das linguas como orixe de diversidade e cultura da actualidade.	1.1. Recoñece a orixe da lingua latina e as principais fases da súa historia.	CCL CSC CCEC
A historia da escritura. O alfabeto latino. - Coñecemento da historia da escritura e do alfabeto latino, da súa pronuncia e principais normas fonéticas, a acentuación do latín e o uso das grafías como números romanos. Interese polo coñecemento da historia da escritura e do alfabeto latino como instrumento de cultura e unidade entre os pobos.	2. Coñecer a historia da escritura e do alfabeto latino e a súa clasificación, a acentuación do latín e o uso das grafías como números romanos.	2.1. Coñece as fases da historia da escritura e do alfabeto latino e a súa pronuncia e as suas principais regras fonéticas, a acentuación do latín e o uso das grafías como números romanos.	CCL CAA CSIEE CCEC
A formación do léxico nas linguas romances. - Coñecemento do concepto de evolución nas linguas, dos conceptos de palabra patrimonial, cultismo e semicultismo, de composición e derivación e do concepto de latinismo. Interese pola influencia do latín na lingua propia do alumnado como instrumento de precisión léxica.	3. Coñecer o concepto de evolución fonética, de palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, os conceptos de composición e derivación e o significado do concepto de latinismo.	3.1. Recoñece os conceptos de evolución fonética, palabra patrimonial, cultismo e semicultismo, composición e derivación e latinismo.	CCL CSC CAA CCEC
Sermo latinus: Ave, ego Marcus sum! - Lectura en voz alta e comprensión dun cómic en latín en cuxas viñetas se presenta ao protagonista do mesmo e as súas actividades.	4. Ler en voz alta e comprender os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Ave, ego Marcus sum!</i>	4.1. Le en voz alta e comprende os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Ave, ego Marcus sum!</i>	CCL CAA CSC CSIEE CCEC

UNIDADE 2
SESIÓNS: 12 (1ª AVALIACIÓN)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
Roma, cidade eterna. - A localización de Roma. Localización xeográfica de Roma en Italia. - A fundación de Roma. Localización histórica da fundación de Roma. Coñecemento da lenda da súa fundación. .	1. Situar a cidade de Roma no seu contexto xeográfico e histórico. Valorar a xeografía como elemento crave na historia.	1.1. Sabe situar Roma xeográfica e historicamente e analiza críticamente as distintas influencias que o xeográfico e o histórico ou lendario tiveron na cidade de Roma.	CCL CMCCT CD CAA CSC CEC
A lingua latina. - As palabras: As clases de palabras. Palabras variables e invariables. As partes da palabra. O xénero, o número e o caso. - Distinción das palabras variables e invariables. Identificación das partes que compoñen unha palabra. Recoñecemento das categorías gramaticais que afectan a nomes latinos. - Os casos latinos: Os casos e as declinacións en latín. - Recoñecemento dos casos latinos e as súas funcións e identificación das cinco declinacións latinas. - A primeira declinación: A primeira declinación latina. - Identificación das palabras da primeira declinación, das súas desinencias e das súas funcións na oración. Enunciado de palabras da primeira declinación. - A tradución: - Aplicación correcta dos coñecementos morfolóxicos na tradución directa e inversa de oracións sinxelas. Interese polo coñecemento da morfoloxía e sintaxe latina como instrumento para o uso correcto da propia lingua. Aprecio pola correcta interpretación dos textos.	2. Coñecer as clases de palabras, a súa estrutura, as categorías gramaticais dos nomes latinos. Identificar os casos latinos e a súa función, así como as cinco declinacións latinas. Coñecer a morfoloxía da primeira declinación e aplicar o seu coñecemento na tradución de textos. Aplicar correctamente os coñecementos lingüísticos da unidade na tradución e retroversión de oracións sinxelas latinas.	2.1. Coñece as clases de palabras, identifica os seus compoñentes e as categorías gramaticais que afectan o nome.	CCL CMCCT
		2.2. Recoñece os casos latinos e identifica a súa función. Recoñece as cinco declinacións latinas polas súas marcas morfolóxicas.	CCL CMCCT CAA CSC CSIEE CCL CMCCT
		2.3. Identifica as palabras latinas da primeira declinación polo seu tema e enunciado. Recoñece as desinencias casuais da primeira declinación e as funcións que desempeñan. Sabe enunciar e declinar palabras da primeira declinación.	CCL CD CAA CSC CSIEE CCEC
		2.4. Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas e a retroversión.	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC
O léxico latino. - As palabras latinas: Substantivos da primeira declinación. - Identificación, definición e clasificación do léxico da 1ª declinación estudado na unidade e identificación da súa relación semántica ou léxica con termos da propia	3. Coñecer o léxico latino da primeira declinación e a súa achega ao léxico da lingua materna do alumnado e doutras linguas modernas.	3.1. Coñece o léxico latino da 1ª declinación estudado na unidade e identifica a súa relación semántica ou léxica co léxico da propia lingua ou doutras linguas romances ou o inglés.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC

lingua, de linguas romances ou do inglés. Valoración do coñecemento do léxico latino para o coñecemento da orixe do léxico da propia lingua e o seu uso correcto (ortográfico, semántico, etc.). - Latinismos: Estudo de latinismos de uso frecuente. - Definición e emprego correcto na propia lingua dos latinismos estudados. Interese pola precisión que achegan os latinismos na expresión de conceptos na propia lingua. - A evolución do latín: Estudo da evolución fonética do latín: perda de -m final e apócope de -e final. - Coñecemento e aplicación ao léxico latino das regras estudadas. Interese por coñecer a orixe latina do vocabulario da propia lingua e os cambios fonéticos que interviñeron. - A creación de novos termos: Principais prefixos de orixe latina. - Identificación no léxico da propia lingua e coñecemento do significado que achegan os principais prefixos de orixe latina estudados. Interese polo coñecemento do significado que achegan os prefixos latinos ao léxico da propia lingua e o seu correcto emprego.	Coñecer os latinismos de uso frecuente. Coñecer a evolución fonética do latín ao castelán e galego. Identificar e coñecer o significado que achegan os principais prefixos de orixe latina no léxico da propia lingua.	3.2. Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
		3.3. Identifica e aplica correctamente ras regras fonéticas estudadas ao léxico latino ata chegar ao léxico propio.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
		3.4. Identifica os prefixos de orixe latina estudados no léxico da súa propia lingua e coñece o significado que achegan ao mesmo.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
Aprende a traducir. - Recoñecemento e aplicación de pautas para a tradución de textos latinos. Interese pola tradución correcta e precisa de textos latinos como fonte de coñecemento da civilización romana e o seu legado.	4. Recoñecer e aplicar pautas para a tradución de textos latinos.	4.1. Recoñece e aplica correctamente as pautas para a tradución de textos latinos estudadas.	CCL CAA CSIEE CCEC
Sermo latinus: Urbs Roma! - Lectura en voz alta e comprensión dun cómic en latín en cuxas viñetas se presenta a cidade de Roma de forma áxil, esquemática e dialogada.	5. Ler en voz alta e comprender os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Urbs Roma</i> .	5.1. Le en voz alta e comprende os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Urbs Roma</i> !	CCL CAA CSC CSIEE CCEC

UNIDADE 3
SESIÓNS: 12 (1ª AVALIACIÓN)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
Historia de Roma. - Recoñecemento do marco histórico de Roma e dos seus principais períodos. Interese pola historia de Roma como parte esencial da propia historia.	1. Coñecer o marco histórico xeneral da historia de Roma.	1.1. Sabe situar cronoloxicamente a historia de Roma, os seus principais períodos e personaxes.	CCL CMCCT CD CAA CSC CCEC
A lingua latina. - A segunda declinación. Substantivos. - Identificación das palabras da segunda declinación, das súas desinencias e das súas funcións na oración. Enunciado de palabras da segunda declinación. Interese polo coñecemento da morfoloxía e valoración do seu coñecemento para un mellor uso da propia lingua. - Os adxectivos 2-1-2. - Identificación dos adxectivos 2-1-2 latinos, do seu morPoloxía e das súas funcións na oración. Enunciado de adxectivos 2-1-2. Interese polo coñecemento da morfoloxía e valoración do seu coñecemento para un mellor uso da propia lingua. - A tradución: - Aplicación correcta dos coñecementos morfolóxicos na tradución directa e inversa de oracións sinxelas, con especial interese na concordancia. Interese polo coñecemento da morfoloxía e sintaxe latina como instrumento para o uso correcto da propia lingua.	2. Coñecer a morfoloxía da segunda declinación e aplicar o seu coñecemento na tradución de textos. Coñecer a morfoloxía dos adxectivos 2-1-2 e a súa concordancia. Aplicar correctamente os coñecementos lingüísticos da unidade na tradución e retroversión de oracións sinxelas latinas, especialmente no relativo á concordancia.	2.1. Identifica as palabras latinas da segunda declinación polo seu tema e enunciado. Recoñece as desinencias casuais da segunda declinación e as funcións que desempeñan. Sabe enunciar e declinar palabras da segunda declinación.	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC
		2.2. Identifica os adxectivos latinos 2-1-2 pola súa morfoloxía e o seu enunciado. Recoñece as desinencias casuais dos adxectivos 2-1-2 e as funcións que desempeñan na oración. Identifica a concordancia do adxectivo. Sabe enunciar e declinar adxectivos 2-1-2.	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC
		2.3. Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas e a retroversión.	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC
O léxico latino. - As palabras latinas: Substantivos da segunda declinación e adxectivos 2-1-2. - Identificación, definición e clasificación do léxico da segunda declinación e dos adxectivos 2-1-2 estudados na unidade e identificación da relación semántica ou	3. Coñecer léxico latino da segunda declinación, así como adxectivos 2-1-2 e a súa achega ao léxico da lingua materna do alumnado e doutras linguas modernas.	3.1. Coñece o léxico latino da segunda declinación e dos adxectivos 2-1-2 estudados na unidade e identifica a súa relación semántica ou léxica co léxico da propia lingua ou doutras linguas romances ou o inglés.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC

léxica con termos da propia lingua, de linguas romances ou do inglés. - Latinismos: Estudo de latinismos de uso frecuente. - Definición e emprego correcto na propia lingua dos latinismos estudados. - A evolución do latín: Estudo da evolución fonética do latín. Regras -ou final átona e s- inicial ante consonante. - Coñecemento e aplicación ao léxico latino das regras estudadas. - A creación de novos termos: Principais sufijos de orixe latina. - Identificación no léxico da propia lingua e coñecemento do significado que achegan os principais sufijos de orixe latina estudados.	Coñecer os latinismos de uso frecuente. Coñecer a evolución fonética do latín ao castelán, catalán e galego. Identificar e coñecer o significado que achegan os principais sufijos de orixe latina no léxico da propia lingua.	3.2. Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
		3.3. Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino ata chegar ao léxico propio.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
		3.4. Identifica os sufijos de orixe latina estudados no léxico da súa propia lingua e coñece o significado que achegan ao mesmo.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
Aprende a traducir. - Recoñecemento e aplicación de pautas para a tradución de textos latinos. Interese pola tradución correcta e precisa de textos latinos como fonte de coñecemento da civilización romana e o seu legado.	4. Recoñecer e aplicar pautas para a tradución de textos latinos.	4.1. Recoñece e aplica correctamente as pautas para a tradución de textos latinos estudadas.	CCL CAA CSIEE CCEC
Vila et hortus. - Lectura en voz alta e comprensión dun cómic en latín en cuxas viñetas se presenta o traballo e os produtos dun xardín romano e as partes da vila.	5. Ler en voz alta e comprender os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Vila et hortus</i> .	5.1. Le en voz alta e comprende os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Vila et hortus</i> .	CCL CAA CSC CSIEE CCEC

UNIDADE 4
SESIÓNS: 12 (2ª AVALIACIÓN)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
Hispania, unha provincia romana. - Recoñecemento dos principais aspectos da romanización de Hispania: a conquista da península, a organización política, social e económica resultante e a súa pegada artística.	1. Coñecer os principais elementos da romanización de Hispania: a súa conquista, a organización política, social e económica, así como a pegada artística.	1.1. Recoñece o proceso de romanización de Hispania, tanto na súa conquista, como na organización política, social e económica, e nas pegadas artísticas.	CCL CMCCT CD CAA CSC CCEC
A lingua latina. - As conxugacións latinas. - Identificación das conxugacións latinas a través do seu enunciado. - O presente de indicativo. - Identificación da morfoloxía do presente de indicativo activo, o tema de presente, as desinencias persoais e o seu uso. - As preposicións de lugar. - Recoñecemento das principais preposicións de lugar (dirección, situación e procedencia), os seus significados e o seu emprego. - A tradución: - Aplicación correcta dos coñecementos morfolóxicos na tradución directa e inversa de oracións sinxelas, con especial interese na morfoloxía e sintaxe verbal e das preposicións de lugar. Interese polo coñecemento da morfoloxía e sintaxe latina como instrumento para o uso correcto da propia lingua.	2. Identificar as conxugacións latinas a través do seu enunciado. Coñecer a morfoloxía do presente de indicativo latino (desinencias persoais e morfoloxía do presente de indicativo). Recoñecer a forma e uso das principais preposicións de dirección, situación e procedencia. Aplicar correctamente os coñecementos lingüísticos da unidade na tradución e retroversión de oracións sinxelas latinas.	2.1. Coñece e identifica as conxugacións latinas a partir do seu enunciado.	CCL CMCCT CD CAA
		2.2. Coñece e identifica a formación do presente de indicativo activo. Coñece a tradución e uso do presente de indicativo activo e o conxuga correctamente.	CSC CSIEE CCEC
		2.3. Recoñece as principais preposicións de lugar estudadas na unidade, o seu significado e o seu emprego.	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC
		2.4. Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas e a retroversión.	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC
O léxico latino. - As palabras latinas: Verbos. - Identificación, definición e clasificación do léxico de verbos estudado na unidade e identificación da relación semántica ou léxica con termos da propia lingua, de linguas romances ou do inglés. - Latinismos: Estudo de latinismos de uso frecuente. - Definición e emprego correcto na propia lingua dos latinismos estudados. - A evolución do latín: Estudo da evolución fonética dos diptongos latinos au,	3. Coñecer léxico latino de verbos e a súa achega ao léxico da lingua materna do alumnado e doutras linguas modernas. Coñecer os latinismos de uso frecuente. Coñecer a evolución fonética do latín ao castelán, catalán e galego.	3.1. Coñece o léxico latino de verbos estudado na unidade e identifica a súa relación semántica ou léxica co léxico da propia lingua ou doutras linguas romances ou o inglés.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
		3.2. Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC

ae e oe e oclusivas xordas latinas intervocálicas - Coñecemento e aplicación ao léxico latino das regras estudadas. - A creación de novos termos: Principais lexemas de orixe latina. - Identificación no léxico da propia lingua e coñecemento do significado que achegan os principais lexemas de orixe latina estudados.	Identificar e coñecer o significado que achegan os principais lexemas de orixe latina no léxico da propia lingua.	3.3. Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino ata chegar ao léxico propio.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
		3.4. Identifica os lexemas de orixe latina estudados no léxico da súa propia lingua e coñece o significado que achegan ao mesmo.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
<i>Puerorum Romanorum dies.</i> - Lectura en voz alta e comprensión dun cómic en latín en cuxas viñetas se presentan as accións e actividades que realizaba un neno romano ao longo dun día.	4. Ler en voz alta e comprender os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Puerorum Romanorum dies.</i>	4.1. Le en voz alta e comprende os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Puerorum Romanorum dies.</i>	CCL CAA CSC CSIEE CCEC

UNIDADE 5
SESIÓNS: 12 (2ª AVALIACIÓN)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
A sociedade romana. - Coñecemento da organización social de Roma, as súas clases sociais e os seus principais características.	1. Coñecer a organización social da sociedade romana e os seus principais características.	1.1. Recoñece as clases sociais de Roma e os seus principais características.	CCL CMCCT CD CAA CSC CCEC
A lingua latina. - A terceira declinación: temas en consonante. - Identificación das palabras da terceira declinación temas en consonante, das súas desinencias e das súas funcións na oración. - O imperfecto de indicativo activo. - Identificación da morfoloxía do imperfecto de indicativo activo e o seu uso. - As oracións compostas: coordinadas. - Distinción dos tipos de oracións e recoñecemento das principais oracións coordinadas e os seus nexos. - A tradución: - Aplicación correcta dos coñecementos morfolóxicos na tradución directa e inversa de oracións sinxelas, con especial interese na morfoloxía e sintaxe verbal e das preposicións de lugar.	2. Coñecer a morfoloxía da terceira declinación, temas en consonante e aplicar o seu coñecemento na tradución de textos. Coñecer a morfoloxía do imperfecto de indicativo activo latino e a súa tradución. Recoñecer os tipos de oracións e as principais oracións coordinadas e os seus nexos. Aplicar correctamente os coñecementos lingüísticos da unidade na tradución e retroversión de oracións sinxelas latinas.	2.1. Identifica as palabras latinas da terceira declinación (temas en consonante) polo seu tema e enunciado. Recoñece as desinencias casuais da terceira declinación e as funcións que desempeñan, e sabe declinar substantivos. 2.2. Coñece e identifica a formación do imperfecto de indicativo activo. Coñece a tradución e uso do imperfecto de indicativo activo e o conxuga correctamente 2.3. Recoñece as principais oracións coordinadas latinas e os seus nexos. 2.4. Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas e a retroversión.	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC

O léxico latino. - As palabras latinas: Substantivos da terceira declinación. - Identificación, definición e clasificación do léxico de substantivos da terceira declinación latina estudado na unidade e identificación da relación semántica ou léxica con termos da propia lingua, de linguas romances ou do inglés. - Con palabras latinas: Estudo de latinismos de uso frecuente. - Definición e emprego correcto na propia lingua dos latinismos estudados. - A historia das palabras: Estudo da evolución fonética do latín. Consonantes geminadas latinas e grupos -ll- e -nn- latinos - Coñecemento e aplicación ao léxico latino das regras estudadas. - A forma das palabras: Principais prefixos de orixe grega. - Identificación no léxico da propia lingua e coñecemento do significado que achegan os principais prefixos de orixe grega estudados.	3. Coñecer léxico latino da terceira declinación e a súa achega ao léxico da lingua materna do alumnado e doutras linguas modernas. Coñecer os latinismos de uso frecuente. Coñecer a evolución fonética do latín ao castelán, catalán e galego. Identificar e coñecer o significado que achegan os principais prefixos de orixe grega no léxico da propia lingua.	3.1. Coñece o léxico latino de substantivos da terceira declinación estudado na unidade e identifica a súa relación semántica ou léxica co léxico da propia lingua ou doutras linguas romances ou o inglés.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
		3.2. Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
		3.3. Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino ata chegar ao léxico propio.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
		3.4. Identifica os prefixos de orixe grega estudados no léxico da súa propia lingua e coñece o significado que achegan ao mesmo.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
Civis Romanus sum. - Lectura en voz alta e comprensión dun cómic en latín en cuxas viñetas se presenta o día en que un raparigo romano pasa a ser cidadán romano e viches a toga viril.	4. Ler en voz alta e comprender os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Civis Romanus sum</i> .	4.1. Le en voz alta e comprende os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Civis Romanus sum</i> .	CCL CAA CSC CSIEE CCEC

UNIDADE 6
SESIÓNS: 12 (2ª AVALIACIÓN)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
A organización política. - Coñecemento das principais magistraturas romanas, do Senado e as asembleas como base da organización política de Roma.	1. Coñecer as principais magistraturas romanas, o Senado e as asembleas.	1.1. Recoñece as principais magistraturas romanas, composición e atribucións do Senado e os tipos de asembleas.	CCL CMCCT CD CAA CSC CCEC
A lingua latina. - A terceira declinación: temas en -i. - Identificación das palabras da terceira declinación temas en -i, das súas desinencias e das súas funcións na oración. - Os adxectivos da terceira declinación. - Identificación dos adxectivos da terceira declinación latinos, da súa morfoloxía e das súas funcións na oración. Enunciado de adxectivos. - O futuro imperfecto activo. - Identificación da morfoloxía do futuro imperfecto activo e o seu uso. - A tradución: - Aplicación correcta dos coñecementos morfolóxicos na tradución directa e inversa de oracións sinxelas, con especial interese na morfoloxía e sintaxe verbal e das preposicións de lugar.	2. Coñecer a morfoloxía da terceira declinación, temas en -i e aplicar o seu coñecemento na tradución de textos. Coñecer a morfoloxía dos adxectivos da terceira declinación e a súa concordancia. Coñecer a morfoloxía do futuro imperfecto activo latino e a súa tradución. Aplicar correctamente os coñecementos lingüísticos da unidade na tradución e retroversión de oracións sinxelas latinas.	2.1. Identifica as palabras latinas da terceira declinación (temas en -i) polo seu tema e enunciado. Recoñece as desinencias casuais da terceira declinación e as funcións que desempeñan, e sabe declinar substantivos. 2.2. Identifica os adxectivos latinos da terceira declinación pola súa morfoloxía e o seu enunciado. Recoñece as desinencias casuais dos adxectivos latinos e as funcións que desempeñan na oración. Identifica a concordancia do adxectivo. Sabe enunciar e declinar adxectivos. 2.3. Coñece e identifica a formación do futuro imperfecto activo. Coñece a tradución e uso do futuro imperfecto activo, e o conxuga correctamente. 2.4. Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas e a retroversión.	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC

O léxico latino. - Vocabulario: Substantivos da terceira declinación. - Identificación, definición e clasificación do léxico de substantivos da terceira declinación latina estudado na unidade e identificación da relación semántica ou léxica con termos da propia lingua, de linguas romances ou do inglés. - Latinismos: Estudo de latinismos de uso frecuente. - Definición e emprego correcto na propia lingua dos latinismos estudados. - A evolución do latín ás linguas romances: Estudo da evolución fonética do latín. Oclusivas sonoras intervocálicas e grupos -ns- e -gn-. - Coñecemento e aplicación ao léxico latino das regras estudadas. - A creación de novos termos: Principais sufixos de orixe grega. - Identificación no léxico da propia lingua e coñecemento do significado que achegan os principais sufixos de orixe grega estudados.	3. Coñecer léxico latino da terceira declinación e a súa achega ao léxico da lingua materna do alumnado e doutras linguas modernas. Coñecer os latinismos de uso frecuente. Coñecer a evolución fonética do latín ao castelán, catalán e galego. Identificar e coñecer o significado que achegan os principais lexemas latinos no léxico da propia lingua.	3.1. Coñece o léxico latino de substantivos da terceira declinación latina estudado na unidade e identifica a súa relación semántica ou léxica co léxico da propia lingua ou doutras linguas romances ou o inglés.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
		3.2. Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
		3.3. Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino ata chegar ao léxico propio.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
		3.4. Identifica os lexemas latinos estudados no léxico da súa propia lingua e coñece o significado que achegan ao mesmo.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
In foro sumus. - Lectura en voz alta e comprensión dun cómic en latín en cuxas viñetas se presenta a visita ao foro romano e os principais edificios e monumentos que en alí había.	4. Ler en voz alta e comprender os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>In foro sumus</i> .	4.1. Le en voz alta e comprende os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>In foro sumus</i> . <i>In foro sumus</i> .	CCL CAA CSC CSIEE CCEC

UNIDADE 7
SESIÓNS: 12 (3ª AVALIACIÓN)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
O exército romano. - Coñecemento da organización do exército romano en canto á súa composición, gradación, regulamento, retribucións e estratexia.	1. Coñecer a organización do exército romano e a súa estratexia.	1.1. Recoñece os principais aspectos organizativos do exército romano e as súas estratexias.	CCL CMCCT CD CAA CSC CCEC
A lingua latina. - A cuarta e quinta declinación. - Identificación das palabras da cuarta e a quinta declinación, das súas desinencias e das súas funcións na oración. - O enunciado do verbo. Os temas verbais. - Coñecemento do enunciado do verbo latino e identificación dos temas de presente e perfecto no mesmo. - O pretérito perfecto de indicativo activo. - Identificación da morfoloxía do pretérito perfecto de indicativo activo e o seu uso. - A tradución: - Aplicación correcta dos coñecementos morfolóxicos na tradución directa e inversa de oracións sinxelas, con especial interese na morfoloxía e sintaxe verbal e das preposicións de lugar.	2. Coñecer a morfoloxía da cuarta e a quinta declinación e aplicar o seu coñecemento na tradución de textos. Coñecer o enunciado do verbo latino e identificar o seu tema de presente e perfecto a partir del. Coñecer a morfoloxía do perfecto de indicativo activo latino e a súa tradución. Aplicar correctamente os coñecementos lingüísticos da unidade na tradución e retroversión de oracións sinxelas latinas.	2.1. Identifica as palabras latinas da cuarta e quinta declinación polo seu tema e enunciado. Recoñece as desinencias casuais da cuarta e quinta declinación e as funcións que desempeñan, e sabe declinar substantivos.	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC
		2.2. Coñece o enunciado dos verbos latinos e identifica os temas de presente e perfecto nel.	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC
		2.3. Coñece e identifica a formación do pretérito perfecto de indicativo activo. Coñece a tradución e uso do perfecto de indicativo activo, e sabe conxugalo correctamente.	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC
		2.4. Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas e a retroversión.	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC

O léxico latino. - Vocabulario: Substantivos da cuarta e quinta declinación. - Identificación, definición e clasificación do léxico de substantivos da cuarta e quinta declinación latina estudado na unidade e identificación da relación semántica ou léxica con termos da propia lingua, de linguas romances ou do inglés. - Latinismos: Estudo de latinismos de uso frecuente. - Definición e emprego correcto na propia lingua dos latinismos estudados. - A evolución do latín ás linguas romances: Estudo da evolución fonética do latín. Ou breve tónica latina e e breve tónica latina. - Coñecemento e aplicación ao léxico latino das regras estudadas. - A creación de novos termos: Principais lexemas de orixe grega. - Identificación no léxico da propia lingua e coñecemento do significado que achegan os principais lexemas de orixe grega estudados.	3. Coñecer léxico latino da cuarta e a quinta declinación e a súa achega ao léxico da lingua materna do alumnado e doutras linguas modernas. Coñecer os latinismos de uso frecuente. Coñecer a evolución fonética do latín ao castelán, catalán e galego. Identificar e coñecer o significado que achegan os principais sufijos de orixe grega no léxico da propia lingua.	3.1. Coñece o léxico latino de substantivos da cuarta e quinta declinación latina estudado na unidade e identifica a súa relación semántica ou léxica co léxico da propia lingua ou doutras linguas romances ou o inglés.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
		3.2. Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
		3.3. Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino ata chegar ao léxico propio.	CCL CMCTC CAA CSIEE CCEC
		3.4. Identifica os lexemas de orixe grega estudados no léxico da súa propia lingua e coñece o significado que achegan ao mesmo.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
Lexións et milites Romani. - Lectura en voz alta e comprensión dun cómic en latín en cuxas viñetas se presenta o armamento dun lexionario romano e algunhas das características do exército romano.	4. Ler en voz alta e comprender os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Legiones et milites Romani</i> .	4.1. Le en voz alta e comprende os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Lexións et milites Romani</i> .	CCL CAA CSC CSIEE CCEC

UNIDADE 8
SESIÓNS: 12 (3ª AVALIACIÓN)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC
A relixión en Roma. - Coñecemento das principais características da relixión romana, os seus cultos e divindades.	1. Coñecer as principais características da relixión romana, os seus cultos e divindades.	1.1. Recoñece as principais características da relixión en Roma, os seus tipos de culto e as divindades.	CCL CMCCT CD CAA CSC CCEC
A lingua latina. - Os pronombres demostrativos. - Identificación dos pronombres demostrativos (forma e significado) e das súas funcións na oración. - Os pronombres persoais. - Identificación dos pronombres persoais (forma e significado) e das súas funcións na oración. - O pluscuamperfecto e futuro perfecto de indicativo activo. - Identificación da morfoloxía do pluscuamperfecto e futuro perfecto de indicativo activo e o seu uso. - A tradución: - Aplicación correcta dos coñecementos morfolóxicos na tradución directa e inversa de oracións sinxelas, con especial interese na morfoloxía e sintaxe verbal e das preposicións de lugar.	2. Coñecer a morfoloxía dos pronombres demostrativos e aplicar o seu coñecemento na tradución de textos. Coñecer a morfoloxía dos pronombres persoais e aplicar o seu coñecemento na tradución de textos. Coñecer a morfoloxía do pluscuamperfecto e futuro perfecto de indicativo activo latino e a súa tradución. Aplicar correctamente os coñecementos lingüísticos da unidade na tradución e retroversión de oracións sinxelas latinas.	2.1. Identifica as formas e significados dos pronombres demostrativos e as funcións que desempeñan, e sabe declinalos.	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE
		2.2. Identifica as formas e significados dos pronombres persoais e as funcións que desempeñan, e sabe declinalos.	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC
		2.3. Coñece e identifica a formación do pluscuamperfecto e futuro perfecto de indicativo activo, e sabe conxugalos correctamente.	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC
		2.4. Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas e a retroversión.	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE CCEC
O léxico latino. - Aprendemos vocabulario: Substantivos, adxectivos e verbos latinos de frecuencia. - Identificación, definición e clasificación do léxico latino de frecuencia estudado na unidade e identificación da relación	3. Coñecer léxico latino de frecuencia (substantivos, adxectivos e verbos) e a súa achega ao léxico da lingua materna do alumnado e doutras	3.1. Coñece o léxico latino de frecuencia estudado na unidade e identifica a súa relación semántica ou léxica co léxico da propia lingua ou doutras linguas romances ou o inglés.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC

semántica ou léxica con termos da propia lingua, de linguas romances ou do inglés. - Expresámonos con palabras latinas: Estudo de latinismos de uso frecuente. - Definición e emprego correcto na propia lingua dos latinismos estudados. - A evolución do latín ás linguas romances: Estudo da evolución fonética do latín. Vogais átonas postónicas e f- inicial latina ante vogal. - Coñecemento e aplicación ao léxico latino das regras estudadas. - A creación de novos termos: O vocabulario da ciencia e da técnica: a natureza, a materia e a forma. - Identificación no léxico da propia lingua e coñecemento do significado que achegan os principais lexemas estudados.	linguas modernas. Coñecer os latinismos de uso frecuente. Coñecer a evolución fonética do latín ao castelán, catalán e galego. Identificar e coñecer o significado que achegan os principais sufijos de orixe grega no léxico da propia lingua.	3.2. Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
		3.3. Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino ata chegar ao léxico propio.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
		3.4. Identifica os lexemas estudados no léxico científico e técnico da súa propia lingua e coñece o significado que achegan ao mesmo.	CCL CMCCT CAA CSIEE CCEC
Romanorum dei. - Lectura en voz alta e comprensión dun cómic en latín en cuxas viñetas se presenta o armamento dun lexionario romano e algunhas das características do exército romano	4. Ler en voz alta e comprender os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Romanorum dei</i>.	4.1. Le en voz alta e comprende os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Romanorum dei</i>.	CCL CAA CSC CSIEE CCEC

4.- GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

UNIDADE 1

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
1.1. Recoñece a orixe da lingua latina e as principais fases da súa historia.	Recoñece a orixe da lingua latina e as principais fases da súa historia.	40%	90%	10%
2.1. Coñece as fases da historia da escritura e do alfabeto latino e a súa pronuncia e as suas principais regras fonéticas, a acentuación do latín e o uso das grafías como números romanos.	Coñece as fases da historia da escritura e do alfabeto latino e a súa pronuncia e as suas principais regras fonéticas, a acentuación do latín e o uso das grafías como números romanos.	40%	90%	10%
3.1. Recoñece os conceptos de evolución fonética, palabra patrimonial, cultismo e semicultismo, composición e derivación e latinismo.	Recoñece os conceptos de evolución fonética, palabra patrimonial, cultismo e semicultismo, composición e derivación e latinismo.	19%	90%	10%
4.1. Le en voz alta e comprende os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Ave, ego Marcus sum!</i>	Le en voz alta os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Ave, ego Marcus sum!</i>	1%		100%

UNIDADE 2

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
1.1. Sabe situar Roma xeográfica e historicamente e analiza criticamente as distintas influencias que o xeográfico e o histórico ou lendario tiveron na cidade de Roma.	Sabe situar Roma xeográfica e historicamente	19%	100%	
2.1. Coñece as clases de palabras, identifica os seus compoñentes e as categorías gramaticales que afectan o nome.	Coñece as clases de palabras, identifica os seus compoñentes e as categorías gramaticales que afectan o nome.	1%		100%
2.2. Recoñece os casos latinos e identifica a súa función. Recoñece as cinco declinacións latinas polas súas marcas morfolóxicas.	Recoñece os casos latinos e identifica a súa función. Recoñece as cinco declinacións latinas polas súas marcas morfolóxicas.	5%		100%
2.3. Identifica as palabras latinas da primeira declinación polo seu tema e enunciado. Recoñece as desinencias casuais da primeira declinación e as funcións que desempeñan. Sabe enunciar e declinar palabras da primeira declinación.	.Identifica as palabras latinas da primeira declinación polo seu tema e enunciado. Recoñece as desinencias casuais da primeira declinación e as funcións que desempeñan. Sabe enunciar e declinar palabras da primeira declinación.	10%	95%	5%
2.4. Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas e a retroversión.	Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas.	50%	95%	5%
3.1. Coñece o léxico latino da 1. ^a declinación estudado na unidade e identifica a súa relación semántica ou léxica co léxico da propia lingua ou doutras linguas romances ou o inglés.	Coñece o léxico latino da 1. ^a declinación estudado na unidade.	10%	100%	
3.2. Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	1%		100%
3.3. Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino ata chegar ao léxico propio.	Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino	1%		100%
3.4. Identifica os prefixos de orixe latina estudados no léxico da súa propia lingua e coñece o significado que achegan ao mesmo.	Identifica os prefixos de orixe latina estudados no léxico da súa propia lingua	1%		100%
4.1. Recoñece e aplica correctamente as pautas para a tradución de textos latinos estudadas.	Recoñece e aplica correctamente as pautas para a tradución de textos latinos estudadas.	1%		100%
5.1. Le en voz alta e comprende os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Urbs Roma!</i>	Le en voz alta os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Urbs Roma!</i>	1%		100%

UNIDADE 3

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
1.1. Sabe situar cronoloxicamente a historia de Roma, os seus principais períodos e personaxes.	Sabe situar cronoloxicamente a historia de Roma, os seus principais períodos e personaxes.	15%	100%	
2.1. Identifica as palabras latinas da segunda declinación polo seu tema e enunciado. Recoñece as desinencias casuais da segunda declinación e as funcións que desempeñan. Sabe enunciar e declinar palabras da segunda declinación.	Identifica as palabras latinas da segunda declinación polo seu tema e enunciado. Recoñece as desinencias casuais da segunda declinación e as funcións que desempeñan. Sabe enunciar e declinar palabras da segunda declinación.	10%	95%	5%
2.2. Identifica os adxectivos latinos 2-1-2 pola súa morfoloxía e o seu enunciado. Recoñece as desinencias casuais dos adxectivos 2-1-2 e as funcións que desempeñan na oración. Identifica a concordancia do adxectivo. Sabe enunciar e declinar adxectivos 2-1-2.	Identifica os adxectivos latinos 2-1-2 pola súa morfoloxía e o seu enunciado. Recoñece as desinencias casuais dos adxectivos 2-1-2 e as funcións que desempeñan na oración. Identifica a concordancia do adxectivo. Sabe enunciar e declinar adxectivos 2-1-2.	15%	95%	5%
2.3. Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas e a retroversión.	Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas	45%	95%	5%
3.1. Coñece o léxico latino da segunda declinación e dos adxectivos 2-1-2 estudados na unidade e identifica a súa relación semántica ou léxica co léxico da propia lingua ou doutras linguas romances ou o inglés.	Coñece o léxico latino da segunda declinación e dos adxectivos 2-1-2 estudados na unidade	10%	100%	
3.2. Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	1%		100%
3.3. Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino ata chegar ao léxico propio.	Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino ata chegar ao léxico propio.	1%		100%
3.4. Identifica os sufijos de orixe latina estudados no léxico da súa propia lingua e coñece o significado que achegan ao mesmo.	Identifica os sufijos de orixe latina estudados no léxico da súa propia lingua	1%		100%
4.1. Recoñece e aplica correctamente as pautas para a tradución de textos latinos estudadas.	Recoñece e aplica correctamente as pautas para a tradución de textos latinos estudadas.	1%		100%
5.1. Le en voz alta e comprende os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Vila et hortus</i> .	Le en voz alta os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Vila et hortus</i> .	1%		100%

UNIDADE 4

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
1.1. Recoñece o proceso de romanización de Hispania, tanto na súa conquista, como na organización política, social e económica, e nas pegadas artísticas.	Recoñece o proceso de romanización de Hispania, tanto na súa conquista, como na organización política, social e económica, e nas pegadas artísticas.	15%	100%	
2.1. Coñece e identifica as conxugacións latinas a partir do seu enunciado.	Coñece e identifica as conxugacións latinas a partir do seu enunciado.	10%	95%	5%
2.2. Coñece e identifica a formación do presente de indicativo activo. Coñece a tradución e uso do presente de indicativo activo e o conxuga correctamente.	Coñece e identifica a formación do presente de indicativo activo. Coñece a tradución e o conxuga correctamente.	15%	95%	5%
2.3. Recoñece as principais preposicións de lugar estudadas na unidade, o seu significado e o seu emprego.	Recoñece as principais preposicións de lugar estudadas na unidade, o seu significado e o seu emprego.	1%		100%
2.4. Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas e a retroversión.	Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas	45%	95%	5%
3.1. Coñece o léxico latino de verbos estudado na unidade e identifica a súa relación semántica ou léxica co léxico da propia lingua ou doutras linguas romances ou o inglés.	Coñece o léxico latino de verbos estudado na unidade	10%	100%	
3.2. Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	1%		100%
3.3. Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino ata chegar ao léxico propio.	Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino	1%		100%
3.4. Identifica os lexemas de orixe latina estudados no léxico da súa propia lingua e coñece o significado que achegan ao mesmo.	Identifica os lexemas de orixe latina estudados no léxico da súa propia lingua	1%		100%
4.1. Le en voz alta e comprende os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Puerorum Romanorum dies</i> .	Le en voz alta os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Puerorum Romanorum dies</i>	1%		100%

UNIDADE 5

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
1.1. Recoñece as clases sociais de Roma e os seus principais características.	Recoñece as clases sociais de Roma e os seus principais características.	15%	100%	
2.1. Identifica as palabras latinas da terceira declinación (temas en consonante) polo seu tema e enunciado. Recoñece as desinencias casuais da terceira declinación e as funcións que desempeñan, e sabe declinar substantivos.	Identifica as palabras latinas da terceira declinación (temas en consonante) polo seu tema e enunciado. Recoñece as desinencias casuais da terceira declinación e as funcións que desempeñan, e sabe declinar substantivos.	10%	95%	5%
2.2. Coñece e identifica a formación do imperfecto de indicativo activo. Coñece a tradución e uso do imperfecto de indicativo activo e o conxuga correctamente	Coñece e identifica a formación do imperfecto de indicativo activo. Coñece a tradución e o conxuga correctamente	15%	95%	5%
2.3. Recoñece as principais oracións coordinadas latinas e os seus nexos.	Recoñece as principais oracións coordinadas latinas e os seus nexos.	1%		100%
2.4. Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas e a retroversión.	Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas	45%	95%	5%
3.1. Coñece o léxico latino de substantivos da terceira declinación estudado na unidade e identifica a súa relación semántica ou léxica co léxico da propia lingua ou doutras linguas romances ou o inglés.	Coñece o léxico latino de substantivos da terceira declinación estudado na unidade	10%	100%	
3.2. Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	1%		100%
3.3. Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino ata chegar ao léxico propio.	Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino	1%		100%
3.4. Identifica os prefixos de orixe grega estudados no léxico da súa propia lingua e coñece o significado que achegan ao mesmo.	Identifica os prefixos de orixe grega estudados no léxico da súa propia lingua	1%		100%
4.1. Le en voz alta e comprende os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Civis Romanus sum</i> .	Le en voz alta e os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Civis Romanus sum</i> .	1%		100%

UNIDADE 6

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
1.1. Recoñece as principais magistraturas romanas, composición e atribucións do Senado e os tipos de asembleas.	Recoñece as principais magistraturas romanas, composición e atribucións do Senado e os tipos de asembleas.	15%	100%	
2.1. Identifica as palabras latinas da terceira declinación (temas en -i) polo seu tema e enunciado. Recoñece as desinencias casuais da terceira declinación e as funcións que desempeñan, e sabe declinar substantivos.	Identifica as palabras latinas da terceira declinación (temas en -i) polo seu tema e enunciado. Recoñece as desinencias casuais da terceira declinación e as funcións que desempeñan, e sabe declinar substantivos.	6%	95%	5%
2.2. Identifica os adxectivos latinos da terceira declinación pola súa morfoloxía e o seu enunciado. Recoñece as desinencias casuais dos adxectivos latinos e as funcións que desempeñan na oración. Identifica a concordancia do adxectivo. Sabe enunciar e declinar adxectivos.	Identifica os adxectivos latinos da terceira declinación pola súa morfoloxía e o seu enunciado. Recoñece as desinencias casuais dos adxectivos latinos e as funcións que desempeñan na oración. Identifica a concordancia do adxectivo. Sabe enunciar e declinar adxectivos.	10%	95%	5%
2.3. Coñece e identifica a formación do futuro imperfecto activo. Coñece a tradución e uso do futuro imperfecto activo, e o conxuga correctamente.	Coñece e identifica a formación do futuro imperfecto activo. Coñece a tradución e o conxuga correctamente.	10%	95%	5%
2.4. Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas e a retroversión.	Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas	45%	95%	5%
3.1. Coñece o léxico latino de substantivos da terceira declinación latina estudado na unidade e identifica a súa relación semántica ou léxica co léxico da propia lingua ou doutras linguas romances ou o inglés.	Coñece o léxico latino de substantivos da terceira declinación latina estudado na unidade	10%	100%	
3.2. Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	1%		100%
3.3. Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino ata chegar ao léxico propio.	Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino	1%		100%
3.4. Identifica os lexemas latinos estudados no léxico da súa propia lingua e coñece o significado que achegan ao mesmo.	Identifica os lexemas latinos estudados no léxico da súa propia lingua	1%		100%
4.1. Le en voz alta e comprende os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>In foro sumus</i> .	Le en voz alta os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>In foro sumus</i> .	1%		100%

UNIDADE 7

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
1.1. Recoñece os principais aspectos organizativos do exército romano e as súas estratexias.	Recoñece os principais aspectos organizativos do exército romano e as súas estratexias.	15%	100%	
2.1. Identifica as palabras latinas da cuarta e quinta declinación polo seu tema e enunciado. Recoñece as desinencias casuais da cuarta e quinta declinación e as funcións que desempeñan, e sabe declinar substantivos.	Identifica as palabras latinas da cuarta e quinta declinación polo seu tema e enunciado. Recoñece as desinencias casuais da cuarta e quinta declinación e as funcións que desempeñan, e sabe declinar substantivos.	15%	95%	5%
2.2. Coñece o enunciado dos verbos latinos e identifica os temas de presente e perfecto nel.	Coñece o enunciado dos verbos latinos e identifica os temas de presente e perfecto nel.	1%		100%
2.3. Coñece e identifica a formación do pretérito perfecto de indicativo activo. Coñece a tradución e uso do perfecto de indicativo activo, e sabe conxugalo correctamente.	Coñece e identifica a formación do pretérito perfecto de indicativo activo. Coñece a tradución e sabe conxugalo correctamente.	10%	95%	5%
2.4. Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas e a retroversión.	Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas	45%	95%	5%
3.1. Coñece o léxico latino de substantivos da cuarta e quinta declinación latina estudado na unidade e identifica a súa relación semántica ou léxica co léxico da propia lingua ou doutras linguas romances ou o inglés.	Coñece o léxico latino de substantivos da cuarta e quinta declinación latina estudado na unidade	10%	100%	
3.2. Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	1%		100%
3.3. Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino ata chegar ao léxico propio.	Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino	1%		100%
3.4. Identifica os lexemas de orixe grega estudados no léxico da súa propia lingua e coñece o significado que achegan ao mesmo.	Identifica os lexemas de orixe grega estudados no léxico da súa propia lingua	1%		100%
4.1. Le en voz alta e comprende os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Legiones et milites Romani</i> .	Le en voz alta os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Legiones et milites Romani</i> .	1%		100%

UNIDADE 8

Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Peso na cualif.	Instrumentos de avaliación	
			exame	expos. oral
1.1. Recoñece as principais características da relixión en Roma, os seus tipos de culto e as divindades.	Recoñece as principais características da relixión en Roma, os seus tipos de culto e as divindades.	10%	100%	
2.1. Identifica as formas e significados dos pronombres demostrativos e as funcións que desempeñan, e sabe declinalos.	Identifica as formas e significados dos pronombres demostrativos e as funcións que desempeñan, e sabe declinalos.	13%	95%	5%
2.2. Identifica as formas e significados dos pronombres persoais e as funcións que desempeñan, e sabe declinalos.	Identifica as formas e significados dos pronombres persoais e as funcións que desempeñan, e sabe declinalos.	13%	95%	5%
2.3. Coñece e identifica a formación do pluscuamperfecto e futuro perfecto de indicativo activo, e sabe conxugalos correctamente.	Coñece e identifica a formación do pluscuamperfecto e futuro perfecto de indicativo activo, e sabe conxugalos correctamente.	10%	95%	5%
2.4. Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas e a retroversión.	Aplica correctamente os coñecementos lingüísticos estudados ata o momento na tradución de oracións latinas e a retroversión.	40%	95%	5%
3.1. Coñece o léxico latino de frecuencia estudado na unidade e identifica a súa relación semántica ou léxica co léxico da propia lingua ou doutras linguas romances ou o inglés.	Coñece o léxico latino de frecuencia estudado na unidade	10%	100%	
3.2. Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	Emprega correctamente os latinismos estudados na lingua propia.	1%		100%
3.3. Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino ata chegar ao léxico propio.	Identifica e aplica correctamente as regras fonéticas estudadas ao léxico latino	1%		100%
3.4. Identifica os lexemas estudados no léxico científico e técnico da súa propia lingua e coñece o significado que achegan ao mesmo.	Identifica os lexemas estudados no léxico científico e técnico da súa propia	1%		100%
4.1. Le en voz alta e comprende os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Romanorum dei</i> .	Le en voz alta os diálogos en latín recolleitos no cómic <i>Romanorum dei</i> .	1%		100%

5.- PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Os procedementos e instrumentos de avaliación son os seguintes:

- A) EXAMES. O valor dos exames na nota de avaliación será dun mínimo dun 90%.
Realizarase un exame por tema, e dous exames como mínimo por avaliación. Os exames se adecuarán estritamente ao contido dos temas e a súa forma de exposición e presentación, así como aos exercicios e actividades de cada sección dos temas e da recapitulación final de cada tema.
- B) EXPOSICIÓN ORAL. O valor total na nota de avaliación deste instrumento de avaliación será dun máximo dun 10%.

CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA DE XUÑO: O **exame de xuño** terá as mesmas características que os realizados durante o curso. O único instrumento de avaliación empregado en xuño será o exame. Os criterios de calificación serán os expostos no punto 8.

6.- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

Traballar de maneira competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento do alumnado e o alumno ou alumna adquire un maior grao de protagonismo.

En concreto, na materia de Latín:

Necesitamos adestrar de maneira sistemática os procedementos que conforman o andamiaje da materia. Aínda que a finalidade da área é adquirir coñecementos esenciais que se inclúen no currículo básico, o alumnado deberá desenvolver actitudes conducentes á reflexión e análise sobre as achegas do latín á nosa civilización. Para iso necesitamos un certo grao de **adestramento individual e traballo reflexivo** de procedementos básicos da materia: selección e interpretación de textos, estudo de aspectos e contidos lingüísticos, a argumentación en público e a comunicación audiovisual.

Nalgúns aspectos da área, o **traballo en grupo colaborativo** achegará o adestramento de habilidades sociais básicas e un enriquecemento persoal desde a diversidade, e constituirá unha ferramenta perfecta para discutir e profundar na contidos da área.

Doutra banda, cada alumno ou alumna parte dunhas potencialidades que definen as súas intelixencias predominantes; enriquecer as tarefas con actividades que se desenvolvan desde a **teoría das intelixencias múltiples** facilita que todos os alumnos e alumnas poidan chegar a comprender os contidos que pretendemos adquirir para o desenvolvemento dos obxectivos de aprendizaxe.

Na materia de Latín é indispensable xerar posibilidades de **aplicación dos contidos** adquiridos. Para iso, as tarefas competenciais facilitan este aspecto, que se podería complementar con proxectos de aplicación dos contidos.

7.- MATERIAL E RECURSOS DIDÁCTICOS

Preténdese o uso dos materiais seguintes:

- O libro do alumnado para a materia de Latín 4.º ESO.
- A proposta didáctica para Latín 4.º ESO.
- Os recursos para o profesorado que complementan a proposta didáctica, con actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación, entre outros.
- O libro dixital.
- Os recursos que se ofrecen na web www.anayaeducacion.es.

Outro tipo de recursos didácticos que se poderán utilizar para completar as explicacións, facilitar a súa asimilación por parte dos alumnos e proporcionarlles o material necesario para levar a cabo os seus traballos de investigación son:

- Diapositivas
- Vídeos, DVD, CD
- Dicionarios etimolóxicos, mitolóxicos, etc.
- Libros de consulta que abranguen distintos temas: historia, literatura, mitoloxía, vida cotiá, arte, evolución fonética, etimoloxías, etc.

Como recurso imprescindible faremos uso das novas Tecnoloxías da Información e Comunicación, que proporcionarán ao alumnado unha visión novedosa e atractiva do latín.

8.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN E CALIFICACIÓN

Os criterios de avaliación de cada estándar de aprendizaxe xa foron expostos no punto 3.

Os criterios de calificación son os seguintes:

A) EXAMES

Farase a media dos exames realizados en cada período avaliador. Non obstante, para facer a media ningún dos exames pode ter menos de 3 puntos. En caso contrario, a nota da avaliación estará suspensa.

A) EXPOSICIÓN ORAL.

Cada unha das valoracións positivas da exposición oral oscilarán entre os valores de 0'10 e 0'15. A exposición oral levarase a cabo na corrección diaria dos exercicios e actividades e para iso preguntárase cada día aleatoriamente aos alumnos. Valorárase o seguinte:

- A correcta e ordenada exposición dos enunciados dos exercicios na libreta do alumno.
- A correcta execución na libreta de exercicios e actividades segundo o marcado no enunciado de cada un deles.
- A orde e limpeza na realización dos exercicios e actividades.
- O grao de exactitude dos datos e explicacións, entre outros:
 - corrección na declinación nominal e pronominal,
 - corrección na flexión verbal,
 - corrección na análise morfosintáctica,
 - corrección na lectura de frases e textos,
 - corrección na evolución fonética e uso de latinismos.

Se o alumno é sorprendido **copiando**, se lle retirará o exame, que será cualificado cun 0.

A **RECUPERACIÓN** dunha avaliación se fará nos quince días seguintes, consistindo no exame dos contidos vistos nela e no seguimento e valoración dos demais elementos auxiliares que forman parte da cualificación.

NOTA DE AVALIACIÓN: Se a nota resultante ten decimais, redondearase o resultado á nota superior se é maior que 0,5.

NOTA FINAL: a media das tres avaliacións. Se a nota resultante da media ten decimais, redondearase o resultado á nota superior se é maior que 0,5.

9.- DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL

As primeiras clases adicaránse a explorar ditos coñecementos mediante dous procedementos:

- Contestación a cuestionarios sin valor avaliador sobre cuestión do enclave xeográfico (ciudades, ríos, países antigos e actuais, mares, etc.), da historia (feitos máis importantes: a conquista romana de Hispania, Xulio César, Augusto, etc.) e do léxico (detección da orixe latina de termos fáciles do castelán e galego).
- Conversación-explicación cos alumnos sobre temas de mitoloxía e de vida cotiá e costumes que todavía perviven da civilización romana.

10.- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Descrición do grupo despois da avaliación inicial

Á hora de expor as medidas de atención á diversidade e inclusión habemos de solicitar, en primeiro lugar, diversa información sobre cada grupo de alumnos e alumnas; como mínimo debe coñecerse a relativa a:

O número de alumnos e alumnas.

O funcionamento do grupo (clima da aula, nivel de disciplina, atención...).

As fortalezas que se identifican no grupo en canto ao desenvolvemento de contidos curriculares.

- As necesidades que se puideron identificar; convén pensar nesta fase en como se poden abordar (planificación de estratexias metodolóxicas, xestión da aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas, etc.).
- As fortalezas que se identifican no grupo en canto aos aspectos competenciais.
- Os desempeños competenciais prioritarios que hai que practicar no grupo nesta materia.
- Os aspectos que se deben ter en conta ao agrupar aos alumnos e ás alumnas para os traballos cooperativos.

- Os tipos de recursos que se necesitan adaptar a nivel xeral para obter un logro óptimo do grupo.

Necesidades individuais

A avaliación inicial facilítanos non só coñecemento achega do grupo como conxunto, senón que tamén nos proporciona información acerca de diversos aspectos individuais dos nosos estudantes; a partir dela poderemos:

- Identificar os alumnos ou ás alumnas que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe. (Débese ter en conta a aquel alumnado con necesidades educativas, con altas capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar, etc.).
- Saber as medidas organizativas a adoptar. (Planificación de reforzos, localización de espazos, xestión de tempos grupales para favorecer a intervención individual).
- Establecer conclusións sobre as medidas curriculares a adoptar, así como sobre os recursos que se van a empregar.
- Analizar o modelo de seguimento que se vai a utilizar con cada un deles.
- Acoutar o intervalo de tempo e o modo en que se van a avaliar os progresos destes estudantes.
- Fixar o modo en que se vai a compartir a información sobre cada alumno ou alumna co resto de docentes que interveñen no seu itinerario de aprendizaxe; especialmente, co tutor.

11.- CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Os ensinos transversais supoñen a adquisición de contidos de valor. Desde a óptica do latín estes temas transversais pódense tratar comentando aqueles elementos e costumes da sociedade latina que se consideran socialmente útiles ou criticando aqueles que evidencian comportamentos e ideas lesivas para a sociedade ou o individuo.

Os temas transversais que adoptamos son:

1. Educación para a igualdade de oportunidades de ambos os sexos: derivarase do estudo da situación da muller en Roma, da comparación coa situación xurídica, social e familiar na antigüidade coa situación actual.
2. A Educación moral e cívica, e, como consecuencia diso, a educación para a paz derivarase do tratamento dos sistemas políticos na antigüidade; dos grupos sociais; do tipo de sociedade e ideais que reflectan os textos que manexen. Da reflexión sobre a diversidade lingüística e cultural de España e Europa.
3. A educación para a saúde derivarase da reflexión crítica sobre os hábitos de hixiene e coidado persoal nas sociedades clásicas, da importancia que nestas sociedades dábase ao exercicio físico, e do afán romano por manter un perfecto equilibrio entre corpo e mente.
4. A educación ambiental do coñecemento do respecto que os antigos sentían pola natureza. Do coñecemento e respecto polo noso patrimonio arqueolóxico.

Os temas transversais desenvolveranse mediante paráfrasis e comentarios acordados co tema tratado en clase, nos textos traducidos, con cuestións directamente propostas para resolver en pequeno grupo, individualmente ou por medio de debates.

V.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

O Departamento de Latín non ten previsto realizar durante o curso 2016-2017 ningún tipo de actividade complementaria nin extraescolar.

VI.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

O Plan de Convivencia ten por **finalidade** favorecer propostas educativas que axuden ao Centro a conseguir a formación no respecto dos dereitos e liberdades fundamentais, así como no exercicio da tolerancia e a liberdade dentro dos principios democráticos de convivencia; a desenvolver a motivación do alumnado pola aprendizaxe; e mellorar a cohesión e as relacións internas dentro de cada grupo, en particular, e no centro educativo, en xeral.

Partimos da idea de que a **convivencia é a arte de vivir en paz e harmonía coas persoas e o medio que nos rodea**, baseado no exercicio da liberdade e o respecto á diferenza e a capacidade dos integrantes dunha comunidade para elixir e responder polas consecuencias das súas accións.

Os valores que deben regulala son:

- O recoñecemento da diversidade, a tolerancia respecto dos que son diferentes e a consideración de que todos e todas somos iguais aínda que diferentes. Unha orde social aceptable e aceptada nace de cidadáns educados no respecto, na comprensión e no interese polo outro (empatía).
- Aprender a vivir xuntos, aprender a convivir cos demais, ademais de constituír unha finalidade esencial da educación, representa un dos principios retos para os sistemas educativos actuais, e ese será o noso obxectivo como comunidade educativa que somos.

Partindo destas premisas, nós, como integrantes do centro e como departamento, temos unha responsabilidade de participación e facilitación da posta en práctica dos diversos procedementos de actuación orientados á **prevención** de conflitos e a consecución dun adecuado clima no centro.

Por todo o anterior, priorizamos as seguintes accións como contribución ao Plan de Convivencia:

CARA Á ORGANIZACIÓN DO CENTRO

- Colaborar na posta en práctica dos diversos protocolos vixentes no centro: protocolo de prevención e control do absentismo escolar; protocolo de prevención, detección e tratamento do acoso escolar e ciberacoso...
- Colaborar nas actividades que se realicen no centro relacionadas co Plan de Convivencia, coa Rede de Escolas polos Dereitos Humanos, etc...participando na medida do posible no calendario de traballo para as conmemoracións (día dos DDHH, da Paz, etc..) ou calquera actividade organizada polo centro potenciadora da Educación en Valores do alumnado (carreira solidaria, mercadillo benéfico, etc...).
- Procurar o emprego do banco de materiais e actividades relacionados coa convivencia, que se atopan no Blog "Dereitos Humanos" da páxina web do centro.
- Colaborar co departamento de orientación de xeito especial no relativo ás Medidas de Atención á Diversidade do alumnado, tendo en conta a importancia da coordinación entre o profesorado e as reunións semanais entre titores/orientación.
- Participar nas reunións do titor/a co equipo docente cara a consensuar criterios para o tratamento de conflitos dentro da aula se fose o caso.

CARA AO ALUMNADO

- Colaborar na posta en práctica da figura do "compañeiro/a de acollida" entendida dentro do plan de acollida para o alumnado novo.
- Promover entre o alumnado o emprego do "Buzón do alumnado" como medida de prevención antibullying

CARA ÁS FAMILIAS

- Colaborar na procura dunha relación fluída centro-familias a través do contacto asiduo coas familias, especialmente desde a figura do titor/a, para mantelas informadas da evolución educativa dos seus fillos. A colaboración familia-profesor/a priorizaráse nos casos de especial dificultade nos que sexa precisa unha actuación conxunta máis estreita para lograr unha correcta evolución académica e persoal do alumnado.
- Participar, se é o caso, nas reunión anual de inicio de curso para todas as familias.

VII.- EDUCACIÓN EN VALORES

A educación en valores trataráse de xeito transversal desde todas ás áreas. Pretendemos promover no alumnado a educación en valores facendo un especial fincapé na procura dos obxectivos seguintes:

- Difundir, axudar a comprender e a cumprir as normas de convivencia do centro, así como os dereitos e deberes.
- Potenciar un clima adecuado na aula, no que prime unha comunicación asertiva e un respecto ao diferente.
- Fomentar o traballo en equipo e a cohesión do grupo propoñendo actividades de aprendizaxe cooperativa e promovendo, nos casos que así se aconselle, a axuda/titoría entre iguais.
- Promover a resolución positiva dos conflitos da aula así como o desenvolvemento da empatía.
- Dotar paulatinamente ao alumnado das ferramentas precisas para que adquira unha progresiva independencia académica que lle permita "aprender a aprender"
- Favorecer a adquisición de hábitos saudables e de valores relacionados cos contidos transversais (educación para a saúde, prevención das drogodependencias, educación sexual, coidado do medio ambiente, etc...) facilitando a realización no centro de charlas, debates, etc.

VIII.- INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

Indicadores de logro	1	2	3	4	5
1. A secuencia dos contidos foi correcta					
2. Ao comezo de cada unidade danse a coñecer os obxectivos, competencias, actividades e criterios de avaliación e cualificación					
3. Propóñense actividades que favorecen a aprendizaxe autónoma (búsqueda de información, proxectos, investigación, ...)					
4. Tivéronse en conta os intereses do alumnado á hora de presentar os temas para a elaboración dos proxectos de investigación					
5. O alumnado sentiuse motivado					
6. Ofreceuse atención individualizada, adaptando a programación ás características e necesidades específicas de cada alumno e alumna					
7. A metodoloxía foi a adecuada ao nivel da clase					
8. Empréganse metodoloxías que favorezan o desenvolvemento dunha actitude positiva no alumnado					
9. Os recursos utilizados son suficientes e apropiados					
10. Explicáronse con claridade os procedementos e criterios de corrección e avaliación					
11. Avaliáronse as competencias establecidas para cada estándar					

EQUIVALENCIAS: 1 = moi pouco
2 = pouco
3 = ás veces
4 = case sempre
5 = sempre

IX.- PROCEDEMENTOS PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN

Ao remate de cada trimestre farase un seguimento da programación para facer unha valoración da mesma, tendo en conta sobre todo:

1. Se se cumpriron os obxectivos establecidos.
2. Se se sigue según o previsto a temporalización dos contidos.
3. O grao de adecuación da metodoloxía didáctica á materia e ós alumnos.
4. Os resultados obtidos polos alumnos.
5. A adecuada aplicación dos criterios, instrumentos e procedementos de avaliación, así como os criterios de cualificación.

En función destes datos seguirase na mesma liña, se a valoración é positiva ou rectificaranse aqueles puntos que se consideren oportunos para obter un mellor rendemento, como por exemplo:

1. Reducción dos contidos
2. Traballar máis os apartados nos que os resultados sexan máis frouxos.
3. Facer un repaso dalgúns contidos, etc.
4. Modificación dos aspectos da metodoloxía didáctica que non funcionen.
5. Modificación, o proposta de modificación para o curso seguinte, dos criterios, instrumentos e procedementos de avaliación (ou criterios de cualificación) incorrectos.

XI.- ACTIVIDADE LECTIVA SEMIPRESENCIAL E NON PRESENCIAL

ACTIVIDADE LECTIVA SEMIPRESENCIAL

No caso de que tivera que impartirse docencia semipresencial, tomaríanse as seguintes medidas:

- Nas horas presenciais:
 - Explicación e traballo dos estándares de aprendizaxe gramaticais.
 - Explicación dos estándares de aprendizaxe relacionados coa cultura e civilización.
 - Corrección das actividades gramaticais e non gramaticais realizados nas horas non presenciais.
 - Aclaración de dudas plantexadas na realización das actividades.
- Nas horas non presenciais:
 - Realización das actividades gramaticais e non gramaticais previstas nas diferentes unidades didácticas.
 - Estudo dos estándares de aprendizaxe relativos á mitoloxía e o léxico.
 - Plantexamento de dudas online mediante a utilización do correo electrónico na franxa horaria fixada polo profesor.
 - O alumnado que teña que traballar na casa deberá acceder á aula virtual, segundo o horario de clase, para elaborar as actividades previstas e mandarllelas á profesora ao finalizar a sesión de 50 minutos para a súa corrección.

ACTIVIDADE LECTIVA NON PRESENCIAL

O alumnado que deba permanecer **illado durante 10 días** (ou máis, segundo o caso) recibirá clases non presenciais a través da aula virtual desde onde se lle facilitarán os contidos e actividades que deba realizar, así como as explicacións oportunas. O momento de traballo para estes alumnos e alumnas será sempre o horario semanal establecido e, ao finalizar a sesión de 50 minutos de clase, deberán mandar as tarefas propostas e as dúbidas dos contidos explicados. No momento da súa reincorporación á docencia presencial, valorarase a necesidade ou non de facer un seguimento individualizado no que se detectarán os problemas que puidesen ter xurdido no confinamento. Se se fixese algún exame ou actividade puntuable para a avaliación, fixarase outra data de acordo co alumnado afectado e que non excederá os dez días a partir da súa reincorporación.

No caso de que tivera que impartirse **toda a docencia de maneira non presencial**, oadoptaríanse as seguintes medidas:

- Adaptaríase a programación á nova circunstancia e impartiríanse só os estándares de aprendizaxe referidos a aprendizaxes imprescindibles.
- A comunicación profesor-alumno levaríase a cabo mediante a aula virtual e o correo electrónico.
- Al menos o 50% da docencia efectuaríase por videoconferencia.
- Fixaríase unha hora semanal de tutoría para presentación de dudas, aclaracións, etc.

Vilanova de Arousa, 23 de setembro de 2022

O Xefe de Departamento de Latín

Carlos Sanz Velázquez